

Nr 206.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1951/52, m. m.; given Stockholms slott den 20 april 1951.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 april 1951.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NYGREN.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, *frågan om komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1951/52 och vissa därmed sammanhängande spörsmål*. Föredraganden anför därvid följande.

I. Inledning.

I särskilda skrivelser den 2 och den 3 april 1951 har *riksräkenskapsverket* framlagt *dels* förslag till slutlig beräkning av statsverkets inkomster under budgetåret 1951/52 och *dels* redogörelse angående approximativ beräkning rörande utfallet av driftbudgeten för budgetåret 1950/51.

I det följande avser jag att först redovisa vad ämbetsverket anfört rörande utfallet av driftbudgeten för budgetåret 1950/51.

Härefter kommer jag att anmäla den slutliga beräkningen av avskrivningsbehovet för budgetåret 1951/52 beträffande nya kapitalinvesteringar.

I fråga om driftbudgeten för budgetåret 1951/52 redovisas till en början förändringarna av utgifterna i förhållande till förslaget i statsverkspropositionen. Härefter anmäler jag den nya beräkningen av inkomsterna för nästkommande budgetår och framlägger i samband därmed förslag rörande den uttagningsprocent för den statliga inkomstskatten, som bör tillämpas under nästa budgetår.

Beträffande kapitalbudgeten gör jag hemställan om definitivt förslag till investeringsplan för budgetåret 1951/52 jämte därtill fogade investeringsstater.

Slutligen anmäler jag ett av 1949 års investeringskommitté framlagt förslag rörande finansieringen av kommunala investeringar m. m.

II. Utfallet av driftbudgeten för budgetåret 1950/51.

I sin förenämnda skrivelse den 3 april 1951 har *riksräkenskapsverket* beräknat, att i n k o m s t u t f a l l e t i förhållande till den för löpande budgetår fastställda riksstaten, i vilken inkomsterna upptagits till 4 998,1 miljoner kronor, kommer att visa en ökning med 575,8 miljoner kronor.

Inkomsterna för de till specialbudgeterna hörande inkomstitlarna förutsättas komma att överstiga de i riksstaten ursprungligen beräknade med 65,1 miljoner kronor, huvudsakligen motsvarande en ökning av fordonsskatten med 5 miljoner kronor och av bensinskatten med 60 miljoner kronor.

För de inkomstitlar, som direkt regleras mot budgetutjämningsfonden, redovisas i riksräkenskapsverkets beräkning en nettomerinkomst å 510,7 miljoner kronor. Den mot budgetutjämningsfonden reglerade merinkomsten framkommer som ett saldo mellan överskott och underskott för olika inkomstitlar. Av de direkta skatterna förutses överskott för skatt å inkomst och förmögenhet m. m. med 200 miljoner kronor. Bland övriga bevillningar, för vilka större merinkomster redovisas, må nämnas tullmedel med 110 miljoner, varuskatt med 20 miljoner, tobaksskatt med 30 miljoner samt omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker med 45 miljoner kronor. Totalt sett uppgår nettoöverskottet å skattetitlarna till 439 miljoner kronor. Uppbörden i statens verksamhet beräknas lämna ett nettoöverskott av 7 miljoner kronor. Under titeln diverse inkomster väntas posterna tipsmedel och lotterimedel samt övriga diverse inkomster utfalla med 7 miljoner, 2 miljoner resp. 10 miljoner kronor högre belopp än i riksstaten upptagits för desamma. Även för inkomsterna av statens kapitalfonder förutses ett nettoöverskott, vilket av riksräkenskapsverket beräknats till 48 miljoner kronor. Sålunda har upptagits merinkomster för bl. a. postverket, telegrafverket, statens vattenfallsverk samt domänverket med 5 miljoner, 1 miljon,

30 miljoner resp. 22 miljoner kronor. Å andra sidan räknas med en inkomstminskning för statens järnvägar med 12,5 miljoner kronor i förhållande till beräkningarna i riksstaten.

Enligt vad riksräkenskapsverket vidare anför i sin skrivelse beräknas utgifterna å driftbudgeten i fråga om de mot budgetutjämningsfonden reglerade anslagen komma att utvisa en nettomerutgift å i runt tal 28 miljoner kronor, varvid ämbetsverket bortsett från uppkommande besparingar å reservationsanslag. De belopp, som för de olika huvudtitlarnas vidkommande förväntas komma att tagas i anspråk från respektive överföras till budgetutjämningsfonden, angivas i efterföljande sammanställning.

	Merutgifter Milj. kr.	Besparingar Milj. kr.
Egentliga statsutgifter:		
I. Kungl. hov- och slottsstaterna	—	0·13
II. Justitiedepartementet	3·10	—
III. Utrikesdepartementet	1·28	—
IV. Försvarsdepartementet	69·04	—
V. Socialdepartementet	56·57	—
VI. Kommunikationsdepartementet	—	57·92
VII. Finansdepartementet	5·70	—
VIII. Ecklesiastikdepartementet	0·73	—
IX. Jordbruksdepartementet	9·55	—
X. Handelsdepartementet	2·25	—
XI. Inrikesdepartementet	24·79	—
XII. Civildepartementet	—	100·79
XIII. Oförutsedda utgifter	—	0·48
XIV. Riksdagen och dess verk m. m.	—	0·91
	Säger	173·01
		160·23
Utgifter för statens kapitalfonder:		
I. Luftfartsfonden	0·08	—
II. Riksgäldsfonden	15·00	—
IV. Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster	—	—
	Säger	15·08
		—
	Summa	188·09
		160·23
	Nettomerutgift	27·86

I fråga om utfallsberäkningen å utgiftssidan anför riksräkenskapsverket följande.

Såsom framgår av sammanställningen utgöras de största avvikelserna av beräknade nettomerutgifter å försvarsdepartementets, socialdepartementets och inrikesdepartementets huvudtitlar om respektive 69,04 miljoner kronor, 56,57 miljoner kronor och 24,79 miljoner kronor samt beräknade nettobesparingar under kommunikationsdepartementets huvudtitel å 57,92 miljoner kronor och under civildepartementets huvudtitel å 100,79 miljoner kronor. Den för försvarsdepartementets huvudtitel redovisade nettomerutgiften sammanhänger främst med att försvarsgrenarnas anslag till avlö-

ningar, familjebidrag, reseersättningar och mathållning i stor utsträckning beräknas bli belastade med större belopp än de i riksstaten upptagna. Beträffande den nettomerutgift, som beräknas uppkomma å socialdepartementets huvudtitel, må framhållas, att anslagen till bidrag till folkpensioner m. m. och till indestillägg å folkpensioner beräknas uppvisa en nettomerutgift om tillhoppa 48,⁹³ miljoner kronor. Den för inrikesdepartementets huvudtitel redovisade nettomerutgiften beror i huvudsak på, att anslagen till avlöningar och omkostnader för statens sinnessjukhus och till bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö samt anslagen till överståthållarämbetet och landsstaten, till polisväsendet och till civilförsvaret beräknas komma att överskridas med (6,²⁵ + 4,⁷² + 5,²⁸ + 4,¹⁰ =) 20,³⁵ miljoner kronor. I fråga om ecklesiastikdepartementets huvudtitel bör observeras, att den ökning av belastningen å anslaget till bidrag till avlöning åt lärare vid folkskolor, som föranledes av höjning av det rörliga tillägget å folkskollärarnas löner, icke har beräknats skola bli redovisad under innevarande budgetår, då statsbidrag till dessa lärares avlöningar utbetalas under budgetåret näst efter det redovisningsår, som bidragen avse, samt de förskott, som utbetalas av länsstyrelserna, äro beräknade till 90 % av statsbidraget avseende det nästföregående redovisningsåret. Höjningen av det rörliga tillägget kommer att medföra en ökning av folkskollärarnas löner under budgetåret 1950/51 med omkring 23 miljoner kronor. Denna höjning, som helt faller på statsverket, kommer alltså icke att inverka på belastningen av anslaget förrän under budgetåret 1951/52, då utgifterna å anslaget komma att stiga med i det närmaste dubbla beloppet av lönehöjningen. Detta under förutsättning att länsstyrelserna icke få bemyndigande att under budgetåret 1950/51 öka förskotten med anledning av lönehöjningen. Till förklaring av den för kommunikationsdepartementets huvudtitel redovisade nettobesparingen må framhållas, att budgetutjämningsfonden förutsättes på grund av merinkomster å de till automobilskattemedlens specialbudget hörande inkomsttitlarna komma att via anslaget till avsättning till statens automobilskattemedelsfond tillföras 64,³⁷ miljoner kronor, med vilket belopp det enligt riksstat och tilläggsstat beräknade överskottet å specialbudgeten, 89,⁴⁸ miljoner kronor, sålunda vid realiserandet av budgeten beräknas komma att stiga. Den för civildepartementets huvudtitel redovisade nettobesparingen är att hänföra till det å tilläggsstat II uppförda anslaget till täckning av beräknat överskridande av anslagsmedlen för rörliga tilläggsförmåner å löner och pensioner, vilket anslag i enlighet med vad som förutsatts vid anslagets beviljande beräknas i allmänhet icke bli taget i anspråk av de avlönings- och pensionsutbetalande myndigheterna.

I fråga om utfallet av driftbudgetens utgiftssida i vad avser de mot budgetutjämningsfonden reglerade anslagen har riksräkenskapsverket slutligen framhållit, att budgetutjämningsfonden beräknas komma att tillföras besparingar å reservationsanslag å i runt tal 20 miljoner kronor. Då övriga mot budgetutjämningsfonden reglerade anslag enligt vad förut framhållits väntas komma att utvisa en nettomerutgift å 27,⁸⁶ miljoner kronor, skulle budgetutjämningsfonden alltså genom utfallet av driftbudgetens utgiftssida belastas med 7,⁸⁶ miljoner kronor.

Med ledning av de i det föregående redovisade beräkningarna över utfallet av driftbudgetens inkomster och utgifter samt med hänsyn till de ytterligare utgifter, för vilka medel anvisats eller äskats å tilläggsstat, har

riksräkenskapsverket beräknat överskottet å driftbudgeten att tillföras budgetutjämningsfonden för löpande budgetår till i runt tal 300 miljoner kronor. Ämbetsverket har därvid utgått från det i riksstaten beräknade överskottet å 159 miljoner kronor, vilket dels ökats med de beräknade merinkomsterna å 511 miljoner kronor och dels minskats med de beräknade merutgifterna för vissa anslag å ca 8 miljoner kronor ävensom det sammanlagda beloppet av å tilläggsstat anvisade eller äskade anslag å i runt tal 364 miljoner kronor.

För att erhålla skillnaden mellan inkomsterna och de faktiska utbetalningarna å driftbudgetens anslag skall det angivna överskottet korrigeras med hänsyn till inträffade förändringar i behållningen av reservationer å driftbudgeten. Riksräkenskapsverkets beräkningar ge vid handen att under löpande budgetår kan motses en minskning å 200 miljoner kronor av de reserverade medlen. Fördelningen av denna summa framgår av följande sammanställning.

	Minskning (—) resp. Ökning (+) Milj. kr.
Reservationer som beräknas komma att överföras till budgetutjämningsfonden	— 20
Beräknad förändring i övrigt i beloppet av kvarstående behållningar å reservationsanslag:	
IV. Försvarsdepartementet	— 125
V. Socialdepartementet	— 15
VII. Finansdepartementet	— 25
IX. Jordbruksdepartementet	+ 20
XI. Inrikesdepartementet	+ 40
Övriga huvudtitlar	— 5
Utgifter för statens kapitalfonder:	
III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar	— 70
	<hr/> Summa — 200

Från det förut framräknade budgetöverskottet å 300 miljoner kronor skall således dragas angivna reservationsminskning å 200 miljoner kronor. Det belopp, varmed inkomsterna enligt riksräkenskapsverket beräknas komma att överstiga utgifterna å driftbudgeten under innevarande budgetår, skulle i enlighet härmed kunna uppskattas till omkring 100 miljoner kronor. Efter avgivandet av utfallsberäkningen ha emellertid kostnaderna för indextillägg å folkpensioner stigit med ytterligare 17,5 miljoner kronor med hänsyn till förändringarna i levnadskostnadsindex. Budgetöverskottet kan sålunda beräknas till i runt tal 80 miljoner kronor.

Det bör emellertid framhållas, att det sålunda framräknade underskottet icke helt motsvarar de faktiska in- och utbetalningarna under budgetåret 1950/51 å statsverkets kassa, bland annat med hänsyn till de olika transaktioner, som förekomma vid sidan av budgeten.

III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar budgetåret 1951/52.

Avskrivningsanslagen i årets statsverksproposition voro i viss omfattning upptagna med allenast beräknade belopp, huvudsakligen beroende på att motsvarande investeringsanslag icke äskades definitivt. Jag hemställer nu att få anmäla de förändringar, som betingas av de definitiva anslagsäskandena samt av förslag om ytterligare investeringar utöver de i statsverkspropositionen beräknade.

Såsom i proposition nr 173 närmare berörts har Kungl. Maj:t genom beslut den 30 mars 1951 bemyndigat järnvägsstyrelsen att av *statens järnvägars dispositionsanslag* taga i anspråk högst 357 800 kronor för utförande av vissa belastningsanordningar vid statens järnvägar. Nämn- da belopp bör i enlighet med förslag av järnvägsstyrelsen avskrivnas med 50 procent över driftbudgeten.

Det under *statens allmänna fastighetsfond* äskade investeringsanslaget till iståndsättande av muren omkring botaniska trädgården i Uppsala å 44 000 kronor bör avskrivnas helt, då ifrågavarande arbeten icke nämnvärt komma att öka fastighetsvärdet. Avskrivning med 50 procent bör enligt gällande grunder ske beträffande investeringsanslagen till byggnadsarbeten vid egendomen Hildero å 70 000 kronor, till vattenanläggning för fångvårdsanstalterna på Hall och Håga å 80 000 kronor, till ny ungdoms- anstalt för svårbehandlade å 500 000 kronor, till kårhusbyggnad vid karolinska mediko-kirurgiska institutet å 1 000 000 kronor, till om- och nybygg- nadsarbeten vid dövstumskolorna å 810 000 kronor, till utbyggnad av flyg- tekniska försöksanstalten i vad avser ett belopp av 4 490 000 kronor, till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. å 10 530 000 kronor, till utbyggnad av karolinska sjukhuset å 2 300 000 kronor samt till om- och tillbyggnad av kirurgiska kliniken vid akademiska sjukhuset i Uppsala m. m. å 670 000 kronor.

Under *försvarets fastighetsfond* uppfördes i årets statsverks- proposition ett gemensamt avskrivningsanslag för envar av fastighetsfondens delfonder. Avskrivningsbehovet beräknades schablonmässigt till 50 procent av den totala investeringen — fränsett kostnader för markförvärv, vilka icke avskrivnas — i vederbörande delfond med undantag för befästningars delfond, under vilken nya investeringar avskrevos helt. Såsom framgår av proposi- tion nr 109 har sedermera under arméns delfond dels äskats bl. a. två nya anslag, nämligen till ombyggnad av vissa kaserner vid Södra-skånska infan- teriregementet å 200 000 kronor och till centralsjukhus för Bodens garnison m. m. å 735 000 kronor, dels ock anslag med slutligt belopp till anordnande av lokaler för försvarets forskningsanstalt å 500 000 kronor. Med hänsyn härtill torde avskrivningsanslaget å arméns delfond, med ändring av det i statsverkspropositionen äskade beloppet, böra uppräknas med 417 500 kro- nor till 3 830 000 kronor.

Under statens utlåningsfonder ha slutliga belopp äskats till värnpliktslånefonden med 200 000 kronor och till lånefonden för bostadsbyggande med 265 000 000 kronor, innebärande en höjning av de preliminärt beräknade beloppen med 50 000 resp. 45 000 000 kronor. Beträffande de från värnpliktslånefonden utgående lånen har i propositionen nr 109 till innevarande års riksdag föreslagits att den nuvarande räntefriheten slopas. Med hänsyn till tidigare lämnade utfästelser rörande räntefrihet ha emellertid vissa övergångsbestämmelser ansetts nödvändiga. Detta torde medföra att räntefriheten blott successivt kommer att avvecklas. För nästa budgetår torde långivningen huvudsakligen omfatta låntagare beträffande vilka dylik utfästelse får anses ha lämnats. Anslaget torde därför såsom preliminärt beräknats böra avskrivas helt. Investeringsanslaget till lånefonden för bostadsbyggande bör i enlighet med gällande grunder avskrivas med 25 procent.

Under fonden för låneunderstöd har investeringsanslaget till lån till anordnande av kollektiva tvätterier definitivt äskats med det i statsverkspropositionen beräknade beloppet, 1 500 000 kronor. Avskrivningsbehovet torde liksom tidigare böra beräknas efter 25 procent.

Investeringsanslagen under väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond till anordnande av bombsäker smörjoljefabrik m. m. å 1 500 000 kronor och till anordnande av ytterligare en bombsäker oljelagringsanläggning å 500 000 kronor torde — med utgångspunkt från de räntabilitetskalkyler som uppgjorts av riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap — böra avskrivas med 35 resp. 30 procent. Samtidigt torde avskrivningsmedel böra beräknas för såväl det av 1950 års riksdag (prop. nr 181, r. skr. nr 160) anvisade investeringsanslaget å 1 500 000 kronor till anordnande av en bombsäker oljelagringsanläggning som i årets statsverksproposition för samma ändamål äskade ytterligare medel om 4 500 000 kronor (bil. 31, s. 6 och 7). Avskrivningsbehovet beräknas till 25 procent.

Samtliga nu erforderliga jämkningar och tillägg i förhållande till statsverkspropositionens förslag till anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar framgå av följande översikt.

<i>Statens järnvägars fond:</i>	Ökning (+) Minskning (—) kronor
Statens järnvägars dispositionsanslag (prop. nr 173)	+ 178 900
<i>Statens allmänna fastighetsfond:</i>	
Byggnadsarbeten vid egendomen Hildero (prop. nr 122) . .	— 35 000
Vattenanläggning för fångvårdsanstalterna på Hall och Håga (prop. nr 122)	— 12 000
Iståndsättande av muren omkring botaniska trädgården i Uppsala (prop. nr 137)	+ 44 000
Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna (prop. nr 65)	+ 5 000
Utbyggnad av flygtekniska försöksanstalten (prop. nr 73) +	75 000

	Ökning (+)	Minskning (-)
	kronor	
Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. (prop. nr 151)	+	15 000
Om- och tillbyggnad av kirurgiska kliniken vid akademiska sjukhuset i Uppsala m. m. (prop. nr 123)	—	115 000
Försvarets fastighetsfond:		
Arméns delfond (prop. nr 109)	+	417 500
Statens utlåningsfonder:		
Värnpliktslånefonden (prop. nr 109)	+	50 000
Lånefonden för bostadsbyggande (prop. nr 124)	+	11 250 000
Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond:		
Anordnande av en bombsäker oljelagringsanläggning (prop. nr 181/1950, 1951 års statsverksprop., bil. 31)	+	1 500 000
Anordnande av bombsäker smörjoljefabrik m. m. (prop. nr 116)	+	525 000
Anordnande av ytterligare en bombsäker oljelagringsanläggning (prop. nr 116)	+	150 000
		Summa + 14 048 400

På riksdagen torde få ankomma att vidtaga de kompletteringar och justeringar av de under förevarande huvudtitel äskade anslagen, som i anledning av riksdagens beslut rörande investeringsanslag eller eljest kunna påkallas.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte — med ändring av i statsverkspropositionen framlagt förslag såvitt rör anslaget till arméns delfond under försvarets fastighetsfond — föreslå riksdagen

att till avskrivning av nya kapitalinvesteringar för budgetåret 1951/52 i härefter angivna fonder anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen

Statens järnvägars fond:

K o m m u n i k a t i o n s d e p a r t e m e n t e t:	kronor
<i>Statens järnvägars dispositionsanslag</i>	178 900

Statens allmänna fastighetsfond:

J u s t i t i e d e p a r t e m e n t e t:	
<i>Ny ungdomsanstalt för svårbehandlade</i>	250 000
<i>Byggnadsarbeten vid egendomen Hildero</i>	35 000
<i>Vattenanläggning för fångvårdsanstalterna på Hall och Håga</i>	40 000

Ecklesiastikdepartementet:	kröner
<i>Iståndsättande av muren omkring botaniska trädgården i Uppsala</i>	44 000
<i>Kårhusbyggnad vid karolinska mediko-kirurgiska institutet</i>	500 000
<i>Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna</i>	405 000
Handelsdepartementet:	
<i>Utbyggnad av flygtekniska försöksanstalten</i>	2 245 000
Inrikesdepartementet:	
<i>Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.</i>	5 265 000
<i>Utbyggnad av karolinska sjukhuset</i>	1 150 000
<i>Om- och tillbyggnad av kirurgiska kliniken vid akademiska sjukhuset i Uppsala m. m.</i>	335 000
Försvarets fastighetsfond:	
Försvarsdepartementet:	
<i>Arméns delfond</i>	3 830 000
Statens utlåningsfonder:	
Försvarsdepartementet:	
<i>Värnpliktslånefonden</i>	200 000
Socialdepartementet:	
<i>Lånefonden för bostadsbyggande</i>	66 250 000
Fonden för låneunderstöd:	
Socialdepartementet:	
<i>Lån till anordnande av kollektiva tvätterier ..</i>	375 000
Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond:	
Handelsdepartementet:	
<i>Anordnande av en bombsäker oljelagringsanläggning</i>	1 500 000
<i>Anordnande av bombsäker smörjoljefabrik m. m.</i>	525 000
<i>Anordnande av ytterligare en bombsäker oljelagringsanläggning</i>	150 000

IV. Driftbudgeten budgetåret 1951/52.

Förändringar av utgifterna.

I det i statsverkspropositionen framlagda förslaget till riksstat för budgetåret 1951/52 upptogos utgifter å sammanlagt 5 367 miljoner kronor. Härav föllo 4 864 miljoner kronor på egentliga statsutgifter och 503 miljoner kronor på utgifter för statens kapitalfonder.

I särskilda propositioner har Kungl. Maj:t framlagt förslag till ett flertal ändringar beträffande driftbudgetens utgiftssida.

Beträffande Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda anslags-
äskanden har riksdagen i ett flertal fall redan fattat beslut. Anslagsgranskningen har emellertid totalt icke medfört någon större förändring av siffrorna.

Tredje huvudtiteln utvisar en minskning av 0,5 miljon kronor, som sammanhänger med en nedräkning av anslaget till Sveriges bidrag till Förenta Nationerna. — *Fjärde huvudtiteln* företer en nettoökning av 128 miljoner kronor. Därvid ha anslagen till vissa repetitionsövningar för armén och till anskaffning av flygmateriel uppräknats med 53 resp. 70 miljoner kronor samt avlöningsanslagen till aktiv personal vid armén och flygvapnet ökats med tillhoppa 5 miljoner kronor. — *Femte huvudtiteln*s nettoökning med 65,7 miljoner kronor beror dels på en ökning av bl. a. kostnaderna för indextillägg å folkpensioner och till bidrag till sjukkassor med 69 resp. 2,5 miljoner kronor och dels på en nedräkning av framför allt anslagen till kostnader för överflyttning av arbetskraft samt till kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån med sammanlagt 6,6 miljoner kronor. Det är emellertid att märka att anslagsmässigt föreligger en ökning med endast 30,7 miljoner kronor, vilket förklaras av att vid anslagsberäkningen kalkylerats med tre indextillägg å folkpensioner. Genom stegringen av levnadskostnadsindex torde ytterligare minst ett tillägg beräknas. — För *sjätte huvudtiteln* föreligger en ökning med 1,7 miljoner kronor avseende bidrag till vissa handelshamnar. — *Sjunde huvudtiteln* ökar med 1 miljon kronor, vilket sammanhänger med en uppräkning av anslaget till bidrag till skattetyngda kommuner. — *Åttonde huvudtiteln*s nettoökning uppgår till 3,2 miljoner kronor, varav 2,9 miljoner kronor bero på ökade kostnader för kristillägg och provisoriskt lönetillägg. — För *nionde huvudtiteln* beräknas en nettoökning av 70,7 miljoner kronor. Härav utgör ett belopp av 70 miljoner kronor en preliminär beräkning av merutgifter i förhållande till statsverkspropositionen för kostnader i samband med Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet m. fl. anslag samt närmare 0,5 miljon kronor ökade kostnader till följd av lönerreglering för lärarpersonalen vid vissa lägre lantbruksundervisningsanstalter. — *Tionde huvudtiteln* företer en nettoökning av 7,1 miljoner kronor, varav 4 miljoner kronor hänföra sig till omkostnader i samband med inköp och lagring av fasta bränslen, 1 miljon kronor till statsbidrag till åtgärder för krigsförsörjningen samt

ca 1,7 miljoner kronor till avlöningar och omkostnader för statens bränslekommission. — För *elfte huvudtiteln* uppkommer en nettoökning av 3,1 miljoner kronor. Bland större anslagsökningar i förhållande till förslaget i statsverkspropositionen må nämnas 1 miljon kronor till inköp av verkskyddsmateriel för statliga myndigheter, 0,8 miljon kronor till utrustning av landsfiskalskontor, 0,6 miljon kronor till bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader och 0,5 miljon kronor till kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar. Minskningar redovisas å andra sidan bl. a. för de båda civilförsvarsanslagen utbildnings- och övningsverksamhet samt bidrag till kommuner för anordnande av vissa trafik- och skolskyddsrum med sammanlagt 1,2 miljoner kronor, varjämte utrustningsanslaget till karolinska sjukhuset å 0,5 miljon kronor bortfaller. — *Tolfte huvudtiteln* ökar med 123,3 miljoner kronor, vilket belopp — från sett 0,3 miljon kronor till kostnader för dyrortsundersökning — i sin helhet hänför sig till höjningen av de statsanställdas rörliga tilläggsförmåner. Såsom tidigare framhållits kommer belastningen av sistnämnda utgifter att i huvudsak falla på vederbörande anslag under de olika huvudtitlarna. — Beträffande *fjortonde huvudtiteln*, riksdagen och dess verk, har i proposition nr 132 till innevarande års riksdag föreslagits en höjning av riksdagsmännens arvoden. Det ökade anslagsbehov, som uppkommer vid en höjning av nämnda arvoden torde i annat sammanhang komma att närmare beräknas av riksgäldskontoret. Uppskattningsvis har emellertid ökningen här upptagits till 1 miljon kronor. — För huvudtiteln *avskrivning av nya kapitalinvesteringar* beräknas ett ökat medelsbehov av 14,0 miljoner kronor.

Den totala nettoökning i förhållande till statsverkspropositionen, med vilken man sålunda har att räkna, uppgår till ca 418 miljoner kronor.

Ny beräkning av vissa inkomsttitlar m. m.

I statsverkspropositionen utvisade driftbudgetens inkomstsida en summa av 5 709 miljoner kronor, varav 5 316 miljoner kronor hänförde sig till egentliga statsinkomster och 393 miljoner kronor till inkomster av statens kapitalfonder.

Bland de under egentliga statsinkomster ingående skatterna beräknades i statsverkspropositionen skatten å inkomst och förmögenhet m. m. giva 2 600 miljoner kronor. Inkomsttitlarna kupongskatt, arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt, lotterivinstskatt samt omsättnings- och expeditiönsstämplar m. m. upptogos till 3,5, 55, 29 resp. 48 miljoner kronor. I automobilskattemedel beräknades inflyta 355 miljoner kronor. Tullar och acciser beräknades giva sammanlagt 1 846 miljoner kronor, varav i tullmedel 300 miljoner kronor, varuskatt 190 miljoner kronor, accis å margarin och vissa andra fettvaror 20 miljoner kronor, skatt å kaffe 15 miljoner kronor, tobaksskatt 500 miljoner kronor, skatter på alkoholhaltiga drycker och läskedrycker sammanlagt 776 miljoner kronor samt nöjesskatt 45 miljoner kronor. Uppbörderna i statens verksamhet samt folkpensionsavgifterna

upptogos med 87 resp. 145 miljoner kronor. Under diverse inkomster inflytande medel beräknades till sammanlagt 141,5 miljoner kronor, varav 43 resp. 80 miljoner kronor i tips- och lotterimedel.

Inkomsterna från statens affärsverksfonder beräknades i statsverkspropositionen till sammanlagt 190 miljoner kronor, varav för postverket 20 miljoner kronor, för telegrafverket 50 miljoner kronor, för statens järnvägar 35 miljoner kronor, för statens vattenfallsverk 45 miljoner kronor och för domänverket 40 miljoner kronor.

I skrivelse den 2 april 1951 har *riksräkenskapsverket* jämlikt gällande instruktion avlämnat förslag till förnyad beräkning av statsverkets inkomster under de större inkomsttitlarna för budgetåret 1951/52. Vid beräkningens verkställande har ämbetsverket liksom under tidigare år från vederbörande myndigheter införskaffat nya uppgifter rörande de större inkomsttitlarna ävensom vissa speciellt konjunkturkänsliga inkomsttitlar. Beträffande de olika inkomsttitlarna har riksräkenskapsverket i huvudsak anfört följande.

Skatt å inkomst och förmögenhet m. m. uppfördes i riksstatsförslaget — i överensstämmelse med riksräkenskapsverkets den 8 december 1950 avgivna inkomstberäkning — med 2 600 miljoner kronor. Vid beräkningen av denna inkomst saknades säkra hållpunkter för bedömning av lönenivåns utveckling. Riksräkenskapsverket hade därför i avvaktan på resultatet av pågående löneförhandlingar icke då ansett sig böra räkna med högre stegring än 10 procent. De avtalsförhandlingar som därefter slutförts synas medföra, att lönenivån under år 1951 kan beräknas komma att stiga med i runt tal 15 procent. Anledning finnes även att räkna med en ökning av de kommunala utdebiteringarna. På grund härav böra de i riksräkenskapsverkets senaste inkomstberäkning gjorda antagandena justeras. Riksräkenskapsverket hade i sin inkomstberäkning uppskattat inkomsterna på denna titel för budgetåret 1951/52 till omkring 5 000 miljoner kronor. Detta belopp synes nu böra höjas till inemot 5 200 miljoner kronor. Utgifterna på titeln, som för samma tidsperiod hade beräknats till mellan 2 300 och 2 400 miljoner kronor, kunna nu uppskattas till något över 2 400 miljoner kronor. Nettouppbördens på titeln skulle från dessa utgångspunkter kunna uppskattas till omkring 2 750 miljoner kronor.

Till nyssnämnda belopp bör läggas den inkomstökning, som blir en följd av den vid nu pågående riksdag beslutade särskilda investeringsskatten. Hur stor denna ökning kan bli är, som i prop. nr 33 angives, icke möjligt att ange annat än gissningsvis. Ett belopp på omkring 200 miljoner kronor skulle dock, enligt vad departementschefen i uttalande till statsrådsprotokollet anfört, ligga inom gränserna för en rimlig uppskattning. Riksräkenskapsverket, som i sin tidigare inkomstberäkning hade förutsatt en icke obetydlig stegring av aktiebolagens inkomster, hade därvid tagit viss hänsyn till de planerade åtgärderna för begränsning av självfinansierade investeringar. Förslag om skyldighet för skattebetalare att erlagga ränta på kvarstående skatt avses, på sätt i prop. nr 143, s. 45, angives, skola föreläggas innevarande riksdag. Den ökade skattebetalning, som blir en följd av investeringsskatten, kan därför till alldeles övervägande delen väntas inflyta redan under budgetåret 1951/52. Till de av riksräkenskapsverket beräknade inkomsterna på titeln torde på grund härav böra läggas ytterligare inemot 200 miljoner kronor.

Förslaget angående ränta på kvarstående skatt kan — därest det genomföres på sätt i nyssnämnda proposition angives — väntas medföra, att skattebetalarna, sedan deklarationerna för 1951 års inkomster upprättats, komma att öka det belopp som i form av preliminärskatt inbetalas till denna skattetitel. Hur stor denna inkomstökning blir, kan nu endast gissningsvis uppskattas, men en ökad inbetalning på omkring 100 miljoner kronor torde icke kunna anses vara osannolik.

Riksräkenskapsverket anser sig av nu anförda skäl och med starkt understrykande av den ovisshet som vidlåder vissa av de nu gjorda antagandena böra förordna, att inkomsttiteln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. i riksstaten för budgetåret 1951/52 uppföres med ett till 3 000 000 000 kronor avjämnat belopp.

Omsättnings- och expeditiönsstämplarna ha i riksstatsförslaget beräknats till 48 miljoner kronor. För innevarande budgetår kunna inkomsterna på denna titel nu uppskattas till 50 miljoner kronor. Generalpoststyrelsen har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 2 mars 1951 beräknat inkomsterna av omsättnings- och expeditiönsstämplarna under budgetåret 1951/52 till 46 miljoner kronor. Ökningen under innevarande budgetår torde delvis sammanhänga med värdestegring för tillgångar, vilkas omsättning beskattas genom stämpelbeläggning. Riksräkenskapsverket anser sig därför böra förordna, att inkomsttiteln i riksstaten för budgetåret 1951/52 uppföres med 50 000 000 kronor.

Fordonsskatt har i riksstatsförslaget i enlighet med riksräkenskapsverkets förslag uppförts med 105 miljoner kronor. Registreringen av motorfordon har under kalenderåret 1950 varit betydande och en fortsatt — dock ej lika stark — ökning synes kunna påräknas för år 1951. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 7 mars 1951 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknat beståndet av motorfordon den 1/1 1952 till 300 000 personbilar, 90 000 lastbilar, 8 000 bussar och 250 000 motorcyklar samt på grund härav beräknat, att inkomsterna under riksstatstiteln fordonsskatt under budgetåret 1951/52 komma att ökas till 120 miljoner kronor. Länsstyrelserna ha i särskilda skrivelser beräknat motsvarande inkomster för samma tid till 106 miljoner kronor. Med hänsyn till att ökningen av fordonbeståndet till väsentlig del avser personbilar, hänförliga till de i skattehänseende lägsta viktclasserna, torde man icke böra räkna med så stark ökning av den hittillsvarande fordonsskatten som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ifrågasatt. Riksräkenskapsverket får för sin del förordna, att inkomsttiteln fordonsskatt i riksstaten för nästkommande budgetår uppföres med 110 000 000 kronor.

Bensinskatt är i riksstatsförslaget uppförd med 250 miljoner kronor. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin nyssnämnda skrivelse föreslagit att inkomsttiteln på grund av ökningen av fordonbeståndet skall uppföras med ett till 290 miljoner kronor förhöjt belopp. Enligt skrivelser från generaltullstyrelsen, kontrollstyrelsen och länsstyrelserna skulle de skatteinkomster, som redovisas under inkomsttiteln bensinskatt, för nästkommande budgetår kunna uppskattas till något över 250 miljoner kronor. Statens handels- och industrikommission har i skrivelse den 7 mars 1951 meddelat, att kommissionen uppskattar konsumtionen av motorbensin under budgetåret 1951/52 till i runt tal 1 050 miljoner liter eller samma kvantitet, varmed kommissionen räknade i tidigare skrivelse till riksräkenskapsverket den 6 november 1950. Detta skulle innebära en högre skatteinkomst än den nyss beräknade. Riksräkenskapsverket vill för egen del framhålla, att den starka ökning av fordonbeståndet, som ägt rum under de senaste månaderna, till väsentlig del avser små personbilar med förhållandevis låg

bensinkonsumtion. Dessa vagnar kunna icke förväntas påverka bensinkonsumtionen i samma utsträckning som de för nyttotrafik i egentlig mening avsedda tyngre fordonen. Ehuru en högre inkomst än den i riksstatsförslaget beräknade icke är osannolik, har riksräkenskapsverket icke i nuvarande ovissa läge velat föreslå någon ändring av det i riksstatsförslaget upptagna beloppet.

Inkomsttiteln *tullmedel* har i riksstatsförslaget uppförts med 300 miljoner kronor. Tullinkomsterna ha under de senaste månaderna stigit avsevärt och uppgå för närvarande till i genomsnitt 30 miljoner kronor i månaden. Generallullstyrelsen har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 6 mars 1951 meddelat, att importen från år 1950 till 1951 kan väntas stiga med omkring 5 procent i fråga om volymen och omkring 27 procent vad beträffar värdet. För det fall att den sålunda förutsatta importstegringen beräknas kvarstå intill utgången av budgetåret 1951/52 blir en jämkning uppåt av de med utgångspunkt från styrelsens tidigare förslag beräknade uppbördssiffrorna för sistnämnda budgetår nödvändig. Styrelsen har från denna utgångspunkt beräknat bruttoupbörderna av tullmedel under nästa budgetår till i runt tal 350 miljoner kronor samt uppskattat restitutionerna å tullmedel under samma tid till cirka 20 miljoner kronor. Beräkningen synes under angivna förutsättningar vara försiktig. Riksräkenskapsverket vill emellertid i överensstämmelse med generallullstyrelsens förslag förordna, att inkomsterna av tullmedel i riksstaten för nästa budgetår beräknas till 330 000 000 kronor.

I fråga om *varuskatten* har kontrollstyrelsen nu beräknat inkomsterna under budgetåret 1951/52 till 175 miljoner kronor. De inkomster, som inflyta genom generallullstyrelsen, beräknar styrelsen för samma tid till 9 miljoner kronor. Beräkningarna innebära att kontrollstyrelsen, med hänsyn till att konsumtionen av choklad- och konfityrvaror visar sjunkande tendens, ansett att det i riksstatsförslaget uppförda beloppet, 190 miljoner kronor, bör sänkas med 5 miljoner kronor. Enligt prop. nr 148 avses vissa skattesatser, hänförliga till skatter redovisade under titeln varuskatt, skola ändras. Ändringarna torde dock icke medföra inkomstökningar som överstiga osäkerhetsmarginalen för titeln. Riksräkenskapsverket har, trots kontrollstyrelsens försiktigare beräkning, icke funnit anledning föreslå någon ändring av det i riksstatsförslaget uppförda beloppet, 190 000 000 kronor.

Accis å margarin och vissa andra fettvaror har i riksstatsförslaget på i statsverkspropositionen anförda skäl för nästkommande budgetår beräknats till 20 miljoner kronor. Statens jordbruksnämnd har emellertid i skrivelse till riksräkenskapsverket den 9 mars 1951 framhållit att, såvitt man nu kan bedöma, sett mot bakgrunden av prisutvecklingen på jordbrukets område, skäl tala mot ett antagande att accis å margarin kan komma att uttagas under budgetåret 1951/52. Inkomsterna av accisen på andra fettvaror torde i enlighet med vad kontrollstyrelsen i skrivelse den 7 mars 1951 föreslagit kunna beräknas till 3,5 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket förordar alltså, att inkomsttiteln accis å margarin och vissa andra fettvaror i riksstaten för nästa budgetår uppföres med ett till 4 000 000 kronor avjämnat belopp.

Tobaksskattens avkastning beräknas av Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet nu till 490 miljoner kronor för budgetåret 1951/52. Riksräkenskapsverket förordar att det i riksstatsförslaget beräknade beloppet, 500 miljoner kronor, bibehålles oförändrat.

Kontrollstyrelsen har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 7 mars 1951 beräknat inkomsterna av *brännvinstillverkningsskatt* till 21 miljoner

kronor, *rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag* till 17 miljoner kronor och *rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag* till 29 miljoner kronor. Dessa titlar kunna nu beräknas med större grad av säkerhet än vid decemberberäkningen. För övriga rusdrycksmedelstitlar samt malt-drycksskatt och skatt å läskedrycker har styrelsen ej förordat någon ändring. Riksräkenskapsverket förordar, att inkomsterna av nu nämnda titlar i riksstaten för nästa budgetår uppföras med de av kontrollstyrelsen föreslagna beloppen.

Inkomsten av *nöjesskatt* har i riksstatsförslaget i enlighet med förslag av riksräkenskapsverket uppskattats till 45 miljoner kronor. Uppbörderna under innevarande budgetår kan beräknas bli cirka 43 miljoner kronor. Länsstyrelserna ha för nästkommande budgetår uppskattat inkomsterna till ungefär samma belopp. Enligt förslag i prop. nr 142 avses understöd till filmproduktionen skola utgå från denna titel med cirka 2,3 miljoner kronor. Med hänsyn härtill anser sig riksräkenskapsverket böra förordas, att inkomsterna av denna inkomsttitel i riksstaten för nästa budgetår beräknas till 40 000 000 kronor.

I prop. nr 143 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att besluta om särskild *skatt å elektrisk kraft*. Inkomsten av denna skatt beräknas enligt propositionen för helt år till 65 å 70 miljoner kronor. Med hänsyn till vad i propositionen anföres om sättet för uppbörden anser sig riksräkenskapsverket kunna räkna med, att av nämnda belopp cirka tre fjärdedelar komma att inflyta under budgetåret 1951/52. Riksräkenskapsverket får därför föreslå, att skatt å elektrisk kraft i riksstatsförslaget beräknas till 45 000 000 kronor.

Förslag om *tillfällig fordonsskatt* har genom prop. nr 144 förelagts riksdagen. Skatten avses skola utgå för budgetåret 1951/52 och med samma belopp som fordonsskatt. Den skall ej drabba militära fordon. Den kan alltså förväntas inflyta med lägst samma belopp som den för innevarande år beräknade fordonsskatten, minskat med den till 1 miljon kronor beräknade skatten för militära fordon, eller 104 miljoner kronor. Detta belopp bör ökas med 2 å 3 miljoner kronor för den skatt som belöper på budgetåret 1951/52 för ökning av fordonsparken. Riksräkenskapsverket förordar att skatten i riksstatsförslaget uppföres med avjämnat 105 000 000 kronor.

Inkomster av myntning och justering ha i riksstatsförslaget uppförts med 7 miljoner kronor. Mynt- och justeringsverket har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 5 mars 1951 meddelat att myntningen under budgetåret 1951/52 kan väntas komma att övergå till myntning av lägre valör samt att priset på metaller (såväl silver som oädla metaller) stigit avsevärt och fortfarande tenderar att stiga. Med anledning därav har myntverket ansett sig böra förordas, att beräkningen av denna inkomsttitel för nästa budgetår justeras nedåt till 5 miljoner kronor. Ehuru riksräkenskapsverket finner denna beräkning väl försiktig, får verket med hänsyn till vad mynt- och justeringsverket anfört tillstyrka, att inkomsttiteln i riksstaten uppföres med 5 000 000 kronor.

Inkomsterna under inkomsttiteln *lotspenningar* ha i riksstatsförslaget beräknats till 5 miljoner kronor. Enligt ett i prop. nr 119 framlagt förslag skulle från och med den 1 juli 1951 uttagas en tillfällig lotsavgift, varigenom en inkomstökning med cirka 1,87 miljoner kronor skulle vara att förvänta. Lotsstyrelsen har för sin del antagit, att uttagandet av en dylik avgift åtminstone under en kortare övergångsperiod skulle komma att leda till en nedgång i lotsningsfrekvensen och lotspenninginkomsten. Med hänsyn till den rådande ovissheten har styrelsen enligt skrivelse till riksräkenskapsver-

ket den 7 mars 1951 ansett försiktigheten bjuda att beträffande budgetåret 1951/52 icke räkna med högre lotsningsfrekvens än som svarar mot en inkomst av lotspenningar av 4,5 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket, som förutsätter att tillfällig lotsavgift skall redovisas på denna titel, får för sin del förorda att inkomstiteln lotspenningar i riksstaten för nästa budgetår uppföres med 6 000 000 kronor.

Tipsmedel beräknas av Aktiebolaget Tipstjänst för budgetåret 1951/52 enligt skrivelse till riksräkenskapsverket den 21 februari 1951 till 37,24 miljoner kronor. Bolaget har därvid ej tagit hänsyn till den i statsverkspropositionen beräknade avgiftshöjningen. Riksräkenskapsverket förordar att den i riksstatsförslaget beräknade inkomsten, 43 000 000 kronor, bibehålles i riksstaten för nästa budgetår.

De affärsdrivande verkens inkomster komma att i hög grad påverkas av dels nu framlagda förslag rörande ändrade taxor, dels ökade kostnader på grund av beslutade lönehöjningar och på grund av ändrad levnadskostnadsindex, dels ock av kostnadsstegringar, föranledda av stigande priser på framförallt importerade råvaror.

Generalpoststyrelsen har i skrivelse till riksräkenskapsverket beräknat att driftkostnaderna under nästa budgetår skulle komma att stiga till cirka 280 miljoner kronor, medan inkomsterna, bortsett från föreslagna taxeändringar, skulle öka till endast 270 miljoner kronor. Därest generalpoststyrelsens förslag i fråga om vissa taxehöjningar — vilket främst avsett borttagande av lokalportot — genomföres, skulle överskottet för nästkommande budgetår kunna uppskattas till i runt tal 14 miljoner kronor. Sedan Kungl. Maj:t i prop. nr 153 föreslagit, att även riksportot skall höjas med 5 öre och att lokalportot skall utgå med samma belopp som riksportot, kunna postverkets inkomster beräknas stiga med ytterligare 27 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket får för den skull förorda, att överskottet av postverket i riksstaten för nästa budgetår — under förutsättning att Kungl. Maj:ts förslag bifalles av riksdagen — beräknas till 40 000 000 kronor.

Telegrafstyrelsen har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 28 februari 1951 föreslagit, att överskottet av telegrafverkets fond i riksstaten för nästa budgetår — under förutsättning att de av styrelsen föreslagna taxehöjningarna genomföres — beräknas till 65 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket förordar att inkomstiteln telegrafverket i riksstaten för nästa budgetår uppföres med 65 000 000 kronor.

Överskottet av statens järnvägars fond har i riksstatsförslaget för nästkommande budgetår uppförts med 35 miljoner kronor. Hänsyn har därvid tagits till beräknade utgiftsökningar och väntad taxehöjning. Järnvägsstyrelsen har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 10 mars 1951 meddelat, att utgifterna för statens järnvägar under nästkommande budgetår kunna väntas stiga till 993 miljoner kronor. Inkomsterna av trafiken beräknas för samma tid — under förutsättning att styrelsens förslag om taxehöjning vinner Kungl. Maj:ts bifall — till 1 031 miljoner kronor. Överskottet skulle i så fall komma att uppgå till 38 miljoner kronor. Styrelsen föreslår att statens järnvägars överskott i riksstaten beräknas till 35 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har icke nu velat förorda någon ändring av det i riksstatsförslaget för nästa budgetår beräknade beloppet.

Vattenfallsstyrelsen har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 28 februari 1951 framhållit, att det ekonomiska resultatet för budgetåret 1951/52 beror på ännu oförutsebara omständigheter. Det kan hända att vissa taxehöjningar komma att göras, men i den mån det kommer att avse detaljdistributionen kommer det att röra sig om små belopp, och i den mån engrostaxorna höjas blir verkan första året ringa på grund av att endast

leveransökningar och sådana leveranser, för vilka kontrakten gå ut, beröras. Om den skatt på elektrisk kraft, varom förslag föreligger, blir genomförd, kan kraftavsättningen bli lägre än den förutsatta. Även denna verkan torde ligga inom den ändock förefintliga osäkerhetsmarginalen. Vattenfallsstyrelsen har därför ansett att det i riksstatsförslaget upptagna beloppet, 45 miljoner kronor, bör bibehållas. Ehuru den av styrelsen gjorda beräkningen synes vara försiktig, anser sig riksräkenskapsverket likväl böra förordna, att inkomsten av statens vattenfallsverk i riksstaten för nästa budgetår beräknas till samma belopp som i riksstatsförslaget.

Domänstyrelsen har i skrivelse den 27 februari 1951 anfört, att en beräkning av domänverkets överskott för samma år måste bli synnerligen oviss. Ehuru förutsättningarna för driften för närvarande te sig något gynnsammare än vid senaste beräkningen, har styrelsen approximativt beräknat utfallet av rörelsen för år 1951, däri inberäknat utdelningen å aktierna i aktiebolaget statens skogsindustrier, till samma belopp som i riksstatsförslaget eller 40 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket får erinra, att överskottet av domänverket för år 1950 torde uppgå till 35 miljoner kronor samt att priserna på skogsprodukter nu äro mycket höga. Under förutsättning att nuvarande konjunktur på trävarumarknaden består, kunna inkomsterna av domänverket under innevarande år väntas komma att överstiga det av domänverket beräknade beloppet. Riksräkenskapsverket anser sig emellertid i nuvarande ovissa läge icke böra förordna någon ändring av det i riksstatsförslaget för domänverket beräknade beloppet.

Riksräkenskapsverket har slutligen framhållit, att de nu verkställda beräkningarna liksom den tidigare inkomstberäkningen äro grundade på förutsättningen, att det allmänna utrikespolitiska läget förblir i stort sett det samma som för närvarande samt att den ekonomiska utvecklingen icke störes genom mera omfattande arbetskonflikter.

Departementschefen.

Det ekonomiska läget. Vid anmälan för omkring en månad sedan av propositionen nr 143 med förslag till förordning om skatt å elektrisk kraft ställde jag frågan, huruvida den ekonomiska utvecklingen kunde sägas ha legat i linje med de uppgjorda prognoserna eller om det i belysning av vad som sedan årsskiftet inträffat funnes anledning att på nytt överväga de krav som måste ställas på den ekonomiska politiken för att ny stabilitet i samhällsekonomin skulle kunna ernås vid det lägre penningvärde som vore att förutse. Jag lämnade i anslutning därtill en preliminär översikt av utvecklingen på olika områden, sådan den då kunde bedömas i ljuset av de ekonomisk-statistiska data som förelågo för den gångna delen av året. En mera definitiv bedömning av den fortsatta ekonomiska utvecklingen och den därav betingade ekonomiska politiken ansåg jag dock böra anstå, tills det slutliga riksstatsförslaget framlades och då pågående utredningar, bland annat inom konjunkturinstitutet, hade slutförts. När nu ifrågavarande undersökningar färdigställts, kan det konstateras, att den karakteristik av läget, som gavs i samband med nyssnämnda proposition, i allt väsentligt fortfarande äger giltighet. Jag torde därför här kunna inskränka

mig till att, med hänvisning till den konjunkturrapport som i dagarna publiceras, i korthet erinra om huvuddragen av de skedda förändringarna och de slutsatser som därav kunna dragas med avseende på den framtida utvecklingen.

Vad först den internationella prisutvecklingen beträffar framhölls i propositionen nr 143, att råvarupriserna fortsatt att stiga sedan slutet av år 1950 och att prisrörelserna på de utländska marknaderna hade medfört kraftigare prishöjningar än vad man vid årsskiftet räknade med. En avmattning syntes emellertid ha ägt rum sedan mitten av februari. Under den tid som därefter förflutit ha ytterligare tecken framträtt som bestyrka, att den allmänna prisstegringen på de internationella råvarumarknaderna för tillfället avstannat. Detta torde i avsevärd mån sammanhänka med utvecklingen i Förenta staterna. I och med att ett allmänt pris- och lönestopp införts i USA i slutet av januari 1951, torde man få räkna med en betydligt långsammare prisuppgång därstädes i fortsättningen än hitintills. Dessutom synas för närvarande de amerikanska upplagringsköpen av nyckelråvaror för den civila och militära beredskapen ha minskat något. Dessa omständigheter böra få en dämpande inverkan på hela det internationella konjunkturförloppet med hänsyn till den amerikanska ekonomiens dominerande inflytande inom världsekonomin. Vid sidan härav torde det internationella regleringssystem för råvaror, som håller på att byggas upp, komma att minska utrymmet för en ytterligare spekulativ uppdrivning av prisnivån.

Förhastade slutsatser få dock icke dragas av vad jag senast nämnt. Mot de krafter som verka i stabiliserande riktning på råvarumarknaderna utomlands kunna ställas andra faktorer som tendera att driva priserna ytterligare i höjden eller i varje fall motverka en prissänkning. Sålunda förutsätta de uppgjorda planerna för upplagringen i beredskapssyfte i Förenta staterna en utökning av inköpen under budgetåret 1951/52 i förhållande till nu löpande budgetår. Härutöver måste man vara beredd på att halv- och färdigfabrikatens priser efterhand komma att anpassas till de höjningar som redan ägt rum på råvaruområdet. De nu inträffade prisfallen, respektive uppbromsningarna av prisstegringen beträffande vissa råvaror kunna därför, såsom konjunkturinstitutet framhåller, icke anses förebåda något slut på nu rådande inflationskonjunktur, så länge det politiska osäkerhetstillståndet består och försvarsutgifterna fortsätta att öka mot de i upprustningsprogrammen fastslagna nivåerna. Den ekonomiska politiken måste därför räkna med risken för en fortsatt internationell prisstegring och inrätta sig därefter. Detta innebär dock icke, att förhoppningen om ett omslag på världsmarknaderna behöver avskrivnas.

I fråga om utvecklingen inom landet träder den pågående upplyftningen av pris- och lönenivån i förgrunden. Såsom jag redan i propositionen nr 143 antydde, ha verkningarna på den svenska prisnivån av den internationella prisutvecklingen blivit större än vad man vid årsskiftet ställde in sig på. Det står nu klart, att en betydligt starkare stegring av priser och löner kom-

mer att äga rum i år än vad som kunde förutses vid årets början. Sålunda har levnadskostnadsindex redan under första kvartalet (från december 1950 till mars 1951) stigit med omkring 10 procent. Indexen ligger därmed omkring 12 procent över 1950 års genomsnittsnivå. I övervägande grad beror denna utveckling på de höjda export- och importpriserna. Denna prisstegringsfaktor kommer även i fortsättningen att göra sig gällande och påverka den interna prisutvecklingen. Konjunkturinstitutets överväganden göra det rimligt att räkna med en fortsatt importprisstegring, fast i långsammare takt, även om råvarupriserna på de utländska marknaderna skulle stabiliseras. De inträffade höjningarna på råvaruområdet ha som nämnts ännu ej mynnat ut i en motsvarande prisuppgång på färdigvaror och halvfabrikat. Vid sidan härav pekar konjunkturinstitutet på det prisuppdrivande element som utgöres av de prisspanningar som uppstå mellan hemmamarknadsvaror å ena sidan och import- och exportvaror å den andra. Ett ytterligare skäl att vänta en fortsatt höjning av den svenska konsumtionsprisnivån är, att denna endast så småningom och med betydande eftersläpningar röner inverkan av de stegrade export- och importpriserna. Slutresultatet kommer att bero på, å ena sidan, kostnadsförändringar av inre eller yttre orsaker och, å andra sidan, det köpkraftsmotstånd som bjudes mot strävandena att kompensera kostnadsstegringarna genom prishöjningar. Styrkan av motståndet från köparnas sida betingas i hög grad av hur förhållandet mellan tillgång och efterfrågan i samhället gestaltas under inflytande av den förda ekonomiska politiken.

Av det senast anförda följer, att möjligheterna att begränsa prisrörelserna inom landet till absolut ofrånkomliga prisstegringar måste grundas på åtgärder för att upprätthålla den samhällsekonomiska balansen. I detta hänseende ha de reala förutsättningarna icke i avgörande mån förändrats i jämförelse med läget vid årsskiftet, även om de psykologiska betingelserna för stabiliseringspolitiken försämrats genom den ökade näring åt inflationistiska förväntningar som de gångna månadernas utveckling medfört. I motsats till de avsevärda avvikelserna beträffande de prismässiga beräkningarna hålla de reala nationalbudgetkalkylerna i stort sett fortfarande. Skäl saknas därför att för närvarande framlägga en reviderad nationalbudget, såsom ursprungligen förutskickats. Endast mindre jämkningar kunna för dagen bedömas vara erforderliga i dessa kalkyler. Sålunda torde den försämrade tillförseln utifrån av råvaror enligt konjunkturinstitutet icke komma att få mera betydande konsekvenser för produktionsmöjligheterna under det närmaste halvåret. Lagren inom landet kunna nämligen under en övergångstid överbrygga svårigheterna. Hänsyn till befarade råvarusvårigheter togs dessutom vid de ursprungliga uppskattningarna av produktionens storlek för i år. Såframt icke skördeutfallet blir katastrofalt dåligt, finnes det därför grund för förhoppningen, att den totala produktionen inom landet i år kommer att öka med omkring tre procent. För följande år framstå däremot produktionsperspektiven i mörkare dager, för såvitt icke det världspolitiska läget förändras.

I fråga om investeringsverksamheten och den offentliga konsumtionen innebära de ytterligare försvarsutgifter, som beslutats, en ökning av anspråken på de tillgängliga resurserna. Det är även möjligt, att en större del av varutillgången än tidigare beräknats kommer att utnyttjas för lagringsändamål och därigenom undandragas den löpande förbrukningen. I övrigt kunna några mera väsentliga förskjutningar i förhållande till årsskiftets beräkningar icke konstateras beträffande ifrågavarande sektorer av det ekonomiska livet. Redan den nu kända stegringen på området för investeringar och offentlig konsumtion får emellertid till följd, att utrymmet för privat konsumtion minskar i jämförelse med de förutvarande beräkningarna. Under det att man tidigare kunde räkna med möjligheter till nära två procents ökning av den privata konsumtionen, torde det nu vara riktigast att utgå från att konsumtionsstandarden i stort sett måste bli oförändrad i förhållande till fjolårets. Detta rimmar också tämligen väl med de genomsnittliga pris- och lönerelationer som synas bli resultatet av den pågående förskjutningen på ifrågavarande områden. Emellertid dölja genomsnittstalen för de inträffade lönestegringarna de avsevärda olikheter som föreligga beträffande förändringarna i de skilda arbetsmarknadssektorerna. De fack, för vilka kollektivavtal träffades på ett tidigt stadium, ha fått otillräcklig kompensation för varufördyringen och därigenom sänkt levnadsstandard, medan andra fack lyckats ernå höjningar över genomsnittet och följaktligen en standardförbättring i större eller mindre utsträckning. Sämst ställda i förevarande avseende äro spararna och övriga kategorier med oförändrade penninginkomster. På detta sätt har en snedvridning av lönestrukturen uppkommit, som — förutom att den skapar orättvisor och ojämnheter i de individuella fallen under löpande avtalsperiod — ger upphov till komplicerade problem vid de stundande löneförhandlingarna för nästa avtalsperiod och försvårar ansträngningarna att åstadkomma en framtida pris- och lönestabilitet.

En betydande modifikation i fråga om möjligheterna till standardhöjning kan komma att betingas av utrikeshandelns gestaltning. De närmaste månaderna ha nämligen landets bytesrelationer gentemot utlandet, tack vare den snabba stegringen av exportpriserna på skogsindustriprodukter, förbättrats i en takt som vida överstiger vad man förut vågat hoppas på. De rådande noteringarna peka på ytterligare, avsevärda förbättringar. Skulle dessa förbättringar bli bestående och rentav gå ännu längre, innebär detta en synnerligen värdefull vinst för det svenska folkhushållet, vilken skulle väga lika tungt som den för i år uppskattade produktionsökningen och i motsvarande mån öka utrymmet för ett tillgodoseende av de olika behoven inom landet. Underlaget för en bedömning av den framtida utvecklingen av bytesrelationerna med utlandet är emellertid icke tillräckligt för att det skall vara möjligt ännu, att i den ekonomiska politiken bygga på de tendenser som för tillfället kunna skönjas. Den fortsatta utvecklingen i detta hänseende förtjänar dock att följas med största intresse.

Även i övrigt är det påkallat att följa utrikeshandeln med uppmärksamhet. Såväl export- som importvärdet befinner sig i kraftig ökning. Under årets

två första månader har importen stigit snabbare än exporten, vilket resulterat i ett mycket betydande importöverskott, nämligen icke mindre än 389 miljoner kronor. Detta stora överskott kan vara i huvudsak säsongmässigt, men det kan också tyda på en inflationistisk ansvällning av importen, och då icke så mycket i fråga om nödvändiga råvaror och bränslen utan snarare beträffande mera umbärliga varor.

Under intrycket av importöverskottet samt måhända också på grund av ökade förskottsbetalningar har ett avsevärt valutautflöde ägt rum under januari—februari och i början av mars. Därefter har en omsvängning inträffat och valutareserven åter börjat påfyllas bl. a. på grund av apprecieringsryktena. Nettoresultatet under första kvartalet blev, såsom framgår av nedanstående tabell, en nedgång av den centrala valutareserven med 106 miljoner kronor.

Den centrala valutareserven.

	31/12	31/3	30/6	31/12	31/3
<i>Riksbanken</i>	1949	1950	1950	1950	1951
Guld!.....	362	359	369	466	588
US-dollar.....	385	468	512	493	443
Engelska pund.....	508	385	316	212	244
Övriga valutor.....	61	106	120	215	236
Summa (brutto)	1 316	1 318	1 317	1 386	1 511
Kronskulder (netto).....	— 126	— 134	— 96	— 232	— 463
Summa (netto)	1 190	1 184	1 221	1 154	1 048
<i>Riksgäldskontoret</i>					
Engelska pund.....	109	109	—	—	—
Franska francs.....	45	—	—	—	—
Summa	1 344	1 293	1 221	1 154	1 048
<i>Clearing</i>	— 36	— 31	— 35	—	—
Totalsumma	1 308	1 262	1 186	1 154	1 048

På penning- och kapitalmarknaden har den i propositionen 143 berörda ökningen av bankernas kreditgivning fortsatt. Sedan Koreakrigets början och fram till och med mars innevarande år har sålunda affärsbankernas utlåning ökat med cirka 1 160 miljoner kronor, att jämföras med en ökning om cirka 480 miljoner kronor under juli—mars 1949/50. Utlåningstakten hos sparbankerna har däremot något begränsats. Dessas utlåning (84 större sparbanker) har under perioden juli—mars ökat med cirka 210 miljoner kronor mot cirka 290 miljoner kronor för ett år sedan. Avsaktningen beror framför allt på att sparbankernas likviditet under senare hälften av år 1950 varit hårt ansträngd till följd av en försvagad inlåning. I mars och början av april har läget på penning- och kapitalmarknaden i dess helhet präglats av åtstramning, varför särskilda likviditetsbegränsande åtgärder, utöver dem som tidigare vidtagits, icke erfordrats under ifrågavarande period.

Såsom jag framhöll i nyssnämnda proposition, får ansvällningen av bankernas kreditgivning naturligtvis ses mot bakgrunden av den ökning av importen och investeringsverksamheten som ägde rum under år 1950 och som fortsatt under innevarande år. Det kan emellertid icke råda något tvivel om att utvecklingen på kreditmarknaden utgör en av de faktorer som kan rubba både jämvikten mellan efterfrågan och tillgång inom landet och balansen i förhållande till utlandet och som därför kräver en oavlåtlig uppmärksamhet i dagens läge.

Vad jag här anfört med utgångspunkt från konjunkturinstitutets material innebär, som jag inledningsvis framhållit, ingen avgörande ändring gentemot den ekonomiska översikt som lämnades i propositionen nr 143. För den närmaste framtiden finnes det därför icke heller skäl för en avvikelse från de riktlinjer för den ekonomiska politiken som jag där angav och vilka i stort sett överensstämmer med det program för den ekonomiska politiken som framlades i finansplanen till årets statsverksproposition. Detta program täcker alla områden av det ekonomiska livet och har sin tyngdpunkt förlagd till strävandena att begränsa de inflationistiska verkningarna av den uppdrivna vinstkonjunkturen på företagarområdet. Som de viktigaste instrumenten härvidlag framstå:

1. en aktiv finanspolitik, syftande till att ernå en sådan överbalansering av driftbudgeten, att största möjliga del av statens kapitalutgifter täckes av egentliga statsinkomster, och baserad på, å ena sidan, återhållsamhet på utgiftssidan och, å andra sidan, ökning av statsinkomsterna genom bland annat höjda skatter;

2. en kreditbegränsande penningpolitik stödd på reglering av kassareservbestämmelserna i förening med den genomförda höjningen av den allmänna räntenivån samt den träffade överenskommelsen med bankerna om restriktiviteten vid utlåningen;

3. en investeringsskatt för att motverka en inflationistisk ansvällning av sådana lagerökningar och maskinanskaffningar som finansieras med företagarens egna vinstmedel;

4. en prisutjämningsavgift vid export av skogsindustriprodukter för att reducera risken för jämviktsstörande verkningar på samhällsekonomin av de övernormala vinsterna i vederbörande branscher;

5. en direkt reglering av byggnads- och anläggningsverksamheten så att denna hålles inom ramen för de personliga och materiella resurserna;

6. en effektiv priskontroll för att förhindra uppkomsten av sekundära prisstegringar inom landet.

Allt efter omständigheterna kunna de olika åtgärder, som inrymmas i programmet, aktiviseras och skärpas i enlighet med de fastställda principiella riktlinjerna.

Till de särskilda problem, som hänföra sig till höstens avtalsrörelser och som kräva ingående överväganden, torde jag sedermera få återkomma. Ett

ståndpunktstagande i hithörande frågor måste föregås av överläggningar med arbetsmarknadens parter. Med hänsyn till frågornas stora räckvidd för den samhällsekonomiska utvecklingen på något längre sikt bör dessutom samråd ske med vederbörande politiska och ekonomiska organisationer.

Budgetläget. I det förslag till riksstat för budgetåret 1951/52 som framlades i statsverkspropositionen upptogs utgifterna till 5 367 miljoner kronor och inkomsterna till 5 709 miljoner kronor. Såsom jag närmare utvecklade i finansplanen skulle inkomsterna å driftbudgeten möjligen kunna täcka den faktiska medelsförbrukningen under hänsynstagande jämväl till dels de utgifter som kunde väntas uppkomma å tidigare beviljade reservationsanslag och som beräknades till 200 miljoner kronor och dels kostnaderna för förestående löneregleringar samt ökad belastning å förslagsvis uppförda omkostnadsanslag. Budgeten kunde m. a. o. väntas bli balanserad. Inför riskerna av en sådan rubbning av den samhällsekonomiska balansen att de utifrån kommande prisstegringarna förstärktes av utvecklingen inom landet och med hänsyn till läget på kreditmarknaden ansåg jag det nödvändigt att den statliga upplåningen till mötande av utgifterna å kapitalbudgeten nedbringades till lägsta möjliga belopp. Genom den ökning av statsintäkterna som investeringsskatten kunde väntas medföra, genom vissa taxehöjningar och andra åtgärder för att öka inkomsterna ansåg jag det möjligt att åstadkomma ett budgetöverskott av storleksordningen 300 miljoner kronor. Med detta belopp borde sålunda det statliga lånebehovet kunna nedbringas.

Såsom jag framhöll i proposition nr 143 om elskatteförordning har emellertid utgiftsbehovet stegrats sedan statsverkspropositionen framlades. Av den i det föregående lämnade redogörelsen framgår att utgifterna å driftbudgeten utvisa en ökning av ca 420 miljoner kronor. Härav hänför sig 128 miljoner kronor till IV ht och sammanhänger med det utökade programmet för repetitionsövningar och forceringen av anskaffningen av flygmateriel m. m. De höjda levnadskostnaderna komma att medföra ökade utgifter för indestillägg å folkpensionerna. Redan vid det pristal som enligt socialstyrelsens beräkningar uppnåddes för mars månad komma fyra mot i statsverkspropositionen beräknade två indestillägg att utanordnas fr. o. m. ingången av nästa budgetår. Stegningen av utgifterna under V ht kan till följd härav väntas uppgå till minst 65 miljoner kronor. Såsom förut nämnts kommer budgeten för 1950/51 av samma anledning att visa ett med ca 20 miljoner kronor försämrat utfall i jämförelse med riksräkenskapsverkets i det föregående återgivna beräkningar. Vad utgifterna under budgetåret 1951/52 i övrigt beträffar förtjänar vidare framhållas att vissa lagringsåtgärder i riksnämndens för ekonomisk försvarsberedskap regi öka kostnaderna under X ht med 7 miljoner kronor, att löneregleringarna medföra en uppräknig av anslagen under XII ht med 123 miljoner kronor, samt att kostnaderna för jordbruksregleringarna inräknat utgifterna för spannmålsbolagets verksamhet preliminärt beräknas medföra en höjning

av utgifterna å IX ht med 70 miljoner kronor. Jag vill slutligen rent allmänt tillägga att de nu företagna beräkningarna äro hållna klart i underkant. Hänsyn har sålunda ej tagits till att kostnaderna för folkpensionerna sannolikt komma att stiga ytterligare. Av tekniska skäl har ej heller någon uppräknig av förslagsvis beräknade omkostnadsanslag företagits ehuru dessa anslog förmodligen komma att få överskridas på grund av höjda priser och taxeökningar.

Riksräkenskapsverkets nya beräkningar utvisa såsom förut framhållits en ökning av inkomsterna å driftbudgeten med sammanlagt ca 600 miljoner kronor. Härav svarar titeln skatt å inkomst och förmögenhet för 400 miljoner kronor på grund av förskjutning av inkomstnivån och verkningarna på inbetalningen av preliminärskatt av införandet av investeringsskatt och ränta å kvarstående skatt. I riksräkenskapsverkets beräkningar ha även medtagits inkomsterna av den tillfälliga automobilskatten och skatten å elektrisk kraft med 105 respektive 45 miljoner kronor. Såsom uttryckligen framhållits i riksräkenskapsverkets skrivelse äro beräkningarna av inkomstskatttiteln i rådande läge mycket ovissa och synas försiktigt hållna. Det synes därför icke osannolikt att de framlagda inkomstberäkningarna kunna komma att i någon mån överskridas. Med hänsyn härtill torde en uppräknig av posten skatt å inkomst och förmögenhet, vilken av riksräkenskapsverket beräknats till 3 050 miljoner kronor men föreslagits avrundad nedåt till 3 000 miljoner kronor, med 100 miljoner kronor kunna försvaras. Med dessa utgångspunkter vill jag förorda att titeln uppföres med ett till 3 100 miljoner kronor förhöjt belopp. Riksräkenskapsverkets beräkningar i övrigt anser jag böra godtagas.

Budgetutfallet för 1951/52 sådant det under här gjorda förutsättningar skulle gestalta sig framgår av följande sammanställning, där till jämförelse uppgifter avseende budgetåren 1949/50 och 1950/51 medtagits.

Driftbudgeten

(milj. kronor)

Budgetår	Inkomster	Utgifter]	Överskott (+) resp. underskott (-)	Reserva- tionsmedels- förbrukning	Verkligt överskott (+) resp. underskott (-)
1949/50	4 839	5 002	—	325	- 163
1950/51	5 575	5 295	+ 280	200	+ 80
1951/52					
enl. statsv.prop.	5 709	5 367	+ 342	200	+ 142
» ny beräkn.	6 408	5 785	+ 622	200	+ 422

Under de förutsättningar som angivits i det föregående skulle sålunda i gynnsammaste fall ett överskott av inkomsterna utöver utgifterna å driftbudgeten för år 1951/52 uppstå av storleksordningen 400 miljoner kronor.

¹ Reservationsmedelsförbrukning å äldre anslag inräknad.

² Därav riksstat 4 839, tilläggsstater I och II 364 samt överskridanden 92 milj. kr.

Detta belopp överstiger sålunda med omkring 100 miljoner kronor, vad jag i finansplanen ansåg mig kunna räkna med för att nedbringa den statliga upplåningen till täckning av utgifter för kapitaländamål. Den åstramande effekten härav i samhällsekonomin motväges emellertid helt av den utveckling som behovet av kapitalutgifter undergått sedan statsverkspropositionen framlades. Huvudsakligen till följd av beredskapsåtgärder för uppköps- och lagringsverksamhet å bränslekommissionens område samt höjt anslag till lånefonden för bostadsbyggande ökar medelsbehovet för investeringsanslag — och därmed lånebehovet — med drygt 100 miljoner kronor. Den ökning av intäkterna å driftbudgeten, som bl. a. genom de tidigare i år föreslagna skärpningarna av skatterna skulle kunna ernås, täcker sålunda knappt den ökning av kapitalutgifterna som nu föreligger i jämförelse med vad som beräknades i finansplanen. Följande sammanställning torde i detta sammanhang vara belysande.

Kapitalbudgeten

(milj. kronor)

Budgetår	Investerings- anslag	Avskriv- ningsmedel och övr. likvida medel	Formellt lånemedels- behov	
			enl. riks- staten	inkl. beräk- nad äldre anslagsför- brukning
1949/50	832	568	1264	
1950/51	702	348	353	700
1951/52				
enl. statsv. prop.	919	503	416	575
ny beräkn.	1041	523	518	675

De i tablån angivna uppgifterna avseende det formella lånemedelsbehovet för nästa budgetår under hänsynstagande till förbrukningen av medel å äldre anslag torde i någon mån överskatta behovet av lånemedel till täckning av kapitalutgifterna. Men detta gäller i så fall även de i tablån återgivna tidigare uppskattningarna. Såsom i finansplanen framhållits sammanhänger detta med svårigheten att bedöma i vilken utsträckning nytillkomna riksstatsanslag kunna komma att tagas i anspråk. Viktigare är emellertid att konstatera att det nu framlagda förslaget till definitiv reglering av riksstaten skulle möjliggöra ett nedbringande av de statliga upplåningarna till omkring 250 miljoner kronor eller det belopp vartill lånebehovet enligt beräkningarna i finansplanen högst borde få uppgå.

¹ Enl. riksgäldskontorets beräkningar uppgick det verkliga lånemedelsbehovet för 1949/50 till ca 350 mkr.

² Därav sammanlagt 117 mkr å tilläggsstat I och II.

³ , 11 mkr å tilläggsstat I och II.

En sammanställning över de förändringar av inkomsterna och utgifterna å driftbudgeten för nästa budgetår, som i enlighet med vad i det föregående anförts föreligga i förhållande till beräkningarna i statsverkspropositionen, torde såsom *bilaga* få fogas till detta protokoll.

I anslutning till vad jag i det föregående förordat torde å riksstatens inkomstsida böra uppföras två nya titlar såsom bevillningar under delrubriken tullar och acciser, nämligen Skatt å elektrisk kraft och Tillfällig automobilskatt. Under rubriken uppbörd i statens verksamhet torde titeln Inkomster vid lantmäteriets distriktorganisation erhålla ändrad benämning till Inkomster vid lantmäteriväsendet. Av inkomstitlarna för statens utlåningsfonder torde Statens lånefond för anskaffande av gasgeneratorer för vissa fartyg, vilken fond avses skola indragas och från vilken ingen utlåning föreligger, böra utgå.

Jag torde därefter få framlägga förslag rörande grunderna för uttagande av preliminär skatt för inkomst under nästa budgetår. Beträffande procenttalet för nästkommande budgetårs *förre* hälft vill jag erinra om att detta procenttal — jämlikt stadgande i 12 § förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt — skall bestämmas till samma tal som gällt för innevarande budgetårs senare hälft d. v. s. till 100. Vad åter angår nästkommande budgetårs *senare* hälft, för vilken tid procenttalet icke är i förväg bundet, förordar jag, att för fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser den statliga inkomstskatt, som skall ingå i den preliminära skatten för budgetåret 1951/52, likaledes uttages med 100 procent av grundbeloppet.

Beträffande den slutliga inkomstskatten på grund av 1951 års taxering vill jag erinra om att denna skatt — jämlikt bestämmelserna i 12 § förordningen, om statlig inkomstskatt — automatiskt utgår efter enahanda procenttal av grundbeloppen som gällt med avseende å motsvarande preliminära skatt för kalenderåret 1950.

Under återopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att statlig inkomstskatt för skattskyldiga, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för hela budgetåret 1951/52 med 100 procent av grundbeloppet; samt

b) upptaga inkomsterna å driftbudgeten för budgetåret 1951/52 enligt den vid detta protokoll såsom *Bihang A* fogade specifikationen.

V. Kapitalbudgeten budgetåret 1951/52.

I avvaktan på särskild proposition i ämnet framlades i årets statsverksproposition en beräknad investeringsplan för budgetåret 1951/52 jämte därvid fogade investeringsstater. Definitivt förslag i ämnet bör nu underställas riksdagen.

Vid framläggandet av de nya siffrorna ha beaktats de slutliga medelsäkandena i de fall, där anslagen i statsverkspropositionen endast beräknats, samt därjämte de nya investeringsanslag som i särskilda propositioner äskats av riksdagen. En omräkning av hittills äskade resp. i förekommande fall av riksdagen anvisade investeringsanslag ger, såsom av följande sammanställning framgår, ett sammanlagt belopp för kapitalbudgetens investeringsanslag på 1 040 859 600 kronor. Vad rör investeringsstaternas inkomstsidan ha i de följande sammanställningarna beaktats de äskanden eller anvisningar under huvudtiteln för avskrivning av nya kapitalinvesteringar, vilka hänföra sig till i statsverkspropositionen bebadade anslagsändamål, samt de avskrivningsanslag under samma huvudtitel, vilka hänföra sig till senare under riksdagen framlagda förslag till nya kapitalinvesteringar. Härjämte ha de i investeringsstaterna uppförda posterna Avskrivningsmedel inom fonderna och Övriga kapitalmedel underkastats översyn. Såsom i statsverkspropositionen förutsatts ha avskrivningsmedlen inom fonderna beträffande postverkets, telegrafverkets och statens järnvägars fonder beräknats med utgångspunkt från att större avsättningar till värdeminskningsskonton än som tidigare skett göras med hänsyn till de högre återanskaffningsvärden man numera har att räkna med. Beträffande statens vattenfallsverks fond får frågan om extra avsättningar till värdeminskningsskonto bedömas med hänsyn till det driftresultat som är att påräkna, när vattentillgången under den aktuella driftperioden kan överblickas. Under posten övriga kapitalmedel för statens järnvägars fond har medräknats ett belopp av 178 900 kronor utgörande den delkostnad för belastningsanordningar, varmed Svenska sockerfabriksaktiebolaget skall ersätta statens järnvägar (jfr prop. nr 173).

En sammanställning av de beslutade eller föreslagna investeringarna under olika kapitalfonder ger följande resultat.

I. Statens affärsverksfonder:	kronor	kronor
A. Postverkets fond	5 000 000	
B. Telegrafverkets fond	171 531 000	
C. Statens järnvägars fond	155 725 000	
D. Statens vattenfallsverks fond	134 100 000	
E. Domänverkets fond	931 200	467 287 200
II. Luftfartsfonden		402 000
III. Statens allmänna fastighetsfond		43 293 200

IV. Försvarets fonder:		
A. Försvarets fastighetsfond	71 265 000	
B. Försvarets fabriksfond	<u>1 250 000</u>	72 515 000
V. Statens utlåningsfonder		275 250 100
VI. Fonden för låneunderstöd		16 000 100
VII. Fonden för statens aktier		75 000 000
VIII. Fonden för förlag till statsverket		56 850 000
IX. Diverse kapitalfonder:		
A. Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond	34 100 000	
B. Statens reproduktionsanstalts fond	<u>162 000</u>	34 262 000
		<u>Summa 1 040 859 600.</u>

De avskrivningsmedel och övriga likvida medel som stå till förfogande för investeringarnas genomförande uppgå till följande belopp.

I. Statens affärsverksfonder:			kronor	kronor
A. Postverkets fond	3 301 000			
B. Telegrafverkets fond	104 300 000			
C. Statens järnvägars fond	125 860 800			
D. Statens vattenfallsverks fond	35 100 000			
E. Domänverkets fond	<u>301 000</u>	268 862 800		
II. Luftfartsfonden			436 000	
III. Statens allmänna fastighetsfond			29 553 900	
IV. Försvarets fonder:				
A. Försvarets fastighetsfond	62 193 000			
B. Försvarets fabriksfond	<u>2 501 000</u>	64 694 000		
V. Statens utlåningsfonder		72 750 000		
VI. Fonden för låneunderstöd		20 810 000		
VII. Fonden för statens aktier		1 000		
VIII. Fonden för förlag till statsverket		1 001 000		
IX. Diverse kapitalfonder:				
A. Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond	7 675 000			
B. Statens reproduktionsanstalts fond	<u>111 000</u>	7 786 000		
		<u>Summa 465 894 700.</u>		

Med ledning av dessa uppgifter kunna investeringsbemyndigandena beräknas till de belopp som framgå av följande

Förslag till investeringsplan för budgetåret 1951/52.

I. Statens affärsverksfonder:			kronor	kronor
A. Postverkets fond	1 699 000			
B. Telegrafverkets fond	67 231 000			
C. Statens järnvägars fond	29 864 200			

	kronor	kronor
D. Statens vattenfallsverks fond	99 000 000	
E. Domänverkets fond	630 200	198 424 400
II. Luftfartsfonden		—34 000
III. Statens allmänna fastighetsfond		13 739 300
IV. Försvarets fonder:		
A. Försvarets fastighetsfond	9 072 000	
B. Försvarets fabriksfond	—1 251 000	7 821 000
V. Statens utlåningsfonder		202 500 100
VI. Fonden för låneunderstöd		—4 809 900
VII. Fonden för statens aktier		74 999 000
VIII. Fonden för förslag till statsverket		55 849 000
IX. Diverse kapitalfonder:		
A. Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond	26 425 000	
B. Statens reproduktionsanstalts fond	51 000	26 476 000
		Säger 574 964 900
<i>Avgår kapitalåterbetalning:</i>		
Oreglerade kapitalmedelsförluster	15 000 000	
Övrig kapitalåterbetalning	42 199 000	57 199 000
		Summa 517 765 900.

Stater innefattande specifikation till de sålunda angivna bemyndigandena torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende såsom *Bihang B*.

Såsom närmare framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen för budgetläget har den i förevarande sammanhang gjorda beräkningen av lånemedelsbehovet för kapitalmedelsutgifterna endast formell innebörd, då det reella lånemedelsbehovet blir beroende av såväl omfattningen av förbrukningen av outnyttjade belopp på kapitalbudgeten som det å driftbudgeten beräknade överskottet.

Med åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, med beaktande av de ändringar, som må påkallas av riksdagens beslut angående avskrivnings- och investeringsanslag efter denna dag, fastställa investeringsplan för budgetåret 1951/52 jämte därtill fogade stater i enlighet med här framlagda förslag samt

att i riksstaten för nämnda budgetår å kapitalbudgeten upptaga en mot investeringsplanen svarande inkomsttitel sålunda

Lånemedel kronor 517 765 900

VI. Finansieringen av vissa kommunala investeringar.

I anslutning till vad förut anförts om möjligheterna att begränsa statens anspråk på kapitalmarknaden torde jag få anmäla ett av 1949 års investeringskommitté framlagt förslag med riktlinjer för den kommunala lånekontrollen, åsyftande att i nuvarande läge öka skattefinansieringen av vissa kommunala investeringar. Kommittén, som av mig tillkallades med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1949 med uppdrag att framlägga förslag rörande formerna för den framtida investeringskontrollen, består av landshövdingen A. Thomson tillika ordförande, ombudsmannen i landsorganisationen B. Johansson, professorn och chefen för konjunkturinstitutet E. Lundberg, direktören i riksbanken K. G. Månsson och bankdirektören J. Wallenberg. Med skrivelse den 28 februari 1951 har kommittén nu framlagt vissa förslag rörande den offentliga investeringsverksamheten. Såvitt förslagen röra den statliga sektorn torde jag i ett senare sammanhang efter ytterligare utredning få anmäla desamma.

Investeringskommittén.

Kommittén har inledningsvis framhållit, att det allmänna ekonomiska läget, sedan densamma tillsattes, undergått sådana förändringar, att tidpunkten för en eventuell omläggning av investeringskontrollen ansetts böra framflyttas. Vid sådant förhållande har kommittén funnit det vara av värde, att vissa resultat av kommitténs överväganden rörande den offentliga investeringsverksamheten kunde framläggas redan före redovisningen av utredningens huvudresultat.

Beträffande den kommunala investeringsverksamhetens omfattning och betydelse har kommittén till en början lämnat vissa uppgifter, av vilka här må återges följande.

De totala kommunala investeringarna — däri inbegripna jämväl kommunala bolags och stiftelsers investeringar — uppgingo år 1950, enligt de beräkningar som framlagts i nationalbudgeten för år 1951, till omkring 1 200 miljoner kronor eller drygt 14 procent av den samlade investeringsverksamheten i landet. Av nämnda belopp hänförde sig omkring 270 miljoner kronor till underhåll och reparationer samt tillhoppa ca 950 miljoner kronor till investeringar i ny- och ombyggnader samt ny- och ersättningsanskaffningar av maskiner och dylikt, eller ungefär 9 respektive 17 procent av motsvarande tal för hela landet. Den kommunala investeringsverksamheten utgjorde år 1950 ungefär 40 procent av de totala offentliga investeringarna och nådde till ungefär samma storleksordning som den statliga, bortsett från de militära investeringarna. Av nämnda belopp å 950 miljoner kronor avsåg omkring 830 miljoner kronor eller 87 procent byggnader och anläggningar samt återstoden ny- och ersättningsanskaffningar av maskiner och dylikt. Investeringarna i bostäder utgjorde i runt tal 300 miljoner kronor.

Den del av den kommunala byggnadsverksamheten, som var beroende av byggnadstillståndsgivning, uppskattades i nationalbudgeten till omkring 600 miljoner kronor eller något mer än 72 procent.

Kommittén har erinrat om att staten, förutom genom penning- och finanspolitiken, även har möjlighet att påverka den kommunala investeringsverksamheten bland annat genom statsbidragsgivningen och genom kontrollen över den kommunala upplåningen.

Beträffande statsbidragen till kommunala företag av olika slag har kommittén framhållit, att de belopp, det här rör sig om, äro små i förhållande till hela den kommunala investeringsverksamheten. Enligt riksräkenskapsverkets beräkningar utgjorde för budgetåret 1949/50 det sammanlagda beloppet av statsbidrag till kommunala investeringar, inberäknat underhåll, omkring 75 miljoner kronor. De praktiska möjligheterna att genom statsbidragsgivningen påverka den kommunala investeringsverksamheten och uppnå resultat av större betydelse under en högkonjunktur vore sålunda begränsade.

Kommittén har härefter övergått till möjligheterna att påverka den kommunala investeringsverksamheten genom kontrollen över upplåningen och därvid konstaterat, att en betydande del av investeringarna finansieras genom underställningspliktiga lån.

Kommittén har här först erinrat om vissa förslag som framlagts av 1939 års kommunlånesakkunniga (SOU 1942:60). Som allmän norm hade uppställts den principen, att kommunal konjunkturpolitik icke borde på lång sikt få medföra en försämring av kommunernas förmögenhetsställning. Emellertid skulle man enligt kommunlånesakkunniga — vilkas förslag närmast tagit sikte på förhållandena under en lågkonjunktur — genom en variation av amorteringsreglerna kunna i viss omfattning påverka investeringsverksamheten. Sålunda skulle man under en lågkonjunktur utsträcka de eljest tillämpade amorteringstiderna. De uppmjukningar av lånereglerne, som medgäves under en lågkonjunktur, borde såvitt möjligt kompenseras redan under följande högkonjunktur.

Investeringskommittén har i anslutning härtill framhållit, att en variation av amorteringsreglerna knappast kunde vara tillräckligt effektiv för att i en högkonjunktur begränsa investeringarna. För uppnående av några mer påtagliga resultat vore det enligt kommitténs uppfattning sannolikt nödvändigt, att viss del av investeringarna omedelbart avskreves med skattemedel och lånemedgivandena sålunda inskränktes till endast en del av investeringssumman.

Kommittén har härvidlag anfört följande.

Kravet på ökad självfinansiering bör i ett högkonjunkturläge verka återhållande på den kommunala investeringsverksamheten. Skulle denna likväl icke inskränkas, blir det nödvändigt att vidtaga utgiftsminskningar inom andra områden av den kommunala budgeten eller att tillgripa ökad uttaxering. Ur fördelningssynpunkt innebär en sådan omläggning av lånefinansieringen, att kommunmedlemmarna under högkonjunkturerna få göra vissa uppoffringar för att öka kommunens förmögenhet. Dessa komma un-

der följande år kommunen till godo i form av en minskad ränte- och amorteringsbörd.

Vid en långvarig högkonjunktur med full sysselsättning kommer ökad kommunal självfinansiering även på längre sikt att innebära en påskyndad tillväxt av den kommunala förmögenheten till priset av ökade uppostringar från kommunmedlemmarnas sida. I ett läge där sparandet även på längre sikt tenderar att bli otillräckligt i förhållande till investeringsbehoven synes det emellertid enligt kommitténs uppfattning rimligt att i ökad grad göra den kommunala investeringsverksamheten beroende av kommunernas eget sparande.

Ett system med direkt skattefinansiering av viss del av den kommunala investeringsverksamheten kan utformas på olika sätt och anpassas efter konjunkturläget och kommunernas olika bärkraft. Vill man ansluta detta system till vad som gäller för den statliga investeringsverksamheten, bör förvaltningsbyggnader 25 % av anläggningskostnaden omedelbart avskrivnas med skattemedel. För sjukhus, sociala inrättningar och liknande anläggningar bör avskrivning omedelbart ske med 50 %. Såsom kommittén tidigare framhållit böra emellertid dessa grundavskrivningar kunna varieras efter konjunkturerna. För gatuarbeten m. m. bör i högkonjunkturlägen avskrivning omedelbart ske med 100 %. Vid prövningen av frågor om lån och borgensåtaganden för kommunernas affärsdrivande verk bör slutligen beaktas, om verkens avskrivningsprinciper medgiva en önskvärd grad av självfinansiering av investeringarna.

Den omständigheten att statsbidrag utgår till vissa kommunala byggnads- och anläggningsarbeten bör icke utgöra hinder för att i vissa konjunkturlägen kräva begränsning av upplåningen och skattefinansiering helt eller delvis av återstoden av byggnads- och anläggningskostnaderna.

I fråga om kommuner, vilka kunna komma att erhålla skatteutjämningsbidrag, måste undantag göras från en regel av här antydd art, enär i annat fall staten kan bli nödsakad att av skatteutjämningsmedel betala en omedelbar avskrivning av investeringskostnaden.

Kommittén har förklarat sig icke beredd att framlägga något preciserat förslag i fråga om de krav på skattefinansiering av de kommunala investeringarna, som borde ställas, därest angivna principer genomfördes, men framhållit, att en omläggning om möjligt borde ske så att allmänna regler uppdroges och bringades till länsstyrelsernas och kommunernas kännedom. Tillämpningen av sådana regler komme emellertid att verka olika kraftigt i skilda kommuner och möjligheter till avvikelser borde därför hållas öppna. Kommittén har förordat, att angivna riktlinjer skulle upptagas till prövning inom finansdepartementet.

Den individualprövning, som förfarandet vid finansdepartementets behandling av kommunala låneärenden innefattade har kommittén ansett svårigen kunna undvikas om hänsyn skall tagas till kommunernas skiftande förhållanden och andra speciella omständigheter, som inverka i de särskilda fallen. Kommittén har emellertid ifrågasatt, om icke åtgärder kunde vidtagas i syfte att lätta på denna individualprövning och i stället mera inrikta lånekontrollen på dess konjunkturpolitiska uppgifter. Det skulle enligt kommittén vara önskvärt om lånebehoven kunde i ökad omfattning bli prövade för varje kommun *i ett sammanhang*, om möjligt mot bakgrunden av en på längre sikt ställd plan för investeringsverksamheten. I detta samman-

hang har erinrats om vissa tidigare förslag om upprättande av kommunala investeringsliggare (motioner till 1950 års riksdag I: 344 och II: 412, första kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande nr 15 och andra kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande nr 25). Kommittén har understrukit vikten av att kommunerna vidtaga åtgärder för planläggning av sin framtida investeringsverksamhet och förordat, att vid prövning av låneärenden uppgifter om förefintliga investeringsplaner infordrades.

Kommittén har vidare framhållit, att ändringar i reglerna för lånekontrollen skulle kräva en nära samverkan mellan de statliga myndigheterna och kommunerna. I detta hänseende har erinrats om 1939 års kommunlånesakkunnigas förslag om inrättande av ett för kommuner och landsting *gemensamt finansråd*. Enligt detta förslag skulle i det gemensamma finansrådet finnas tre representanter för stadskommunerna, en representant för landstingen och en för landskommunerna, utsedda av styrelserna för respektive svenska stadsförbundet, svenska landstingsförbundet och svenska landskommunernas förbund för tre år i sänder. Därjämte skulle rådet hava en av Kungl. Maj:t utsedd ledamot med särskild erfarenhet i finansiella frågor, t. ex. en representant för riksbanken eller riksgäldskontoret. Slutligen skulle finnas en särskild föredragande och erforderlig kanslipersonal.

Investeringskommittén har ansett, att de skäl som anförts till stöd för inrättande av ett gemensamt kommunalt finansråd alltjämt ägde sin giltighet och framhållit, att ett genomförande av de nu framförda förslagen rörande finansieringen av de kommunala investeringarna ökade behovet av ett organ för överläggningar mellan de statliga myndigheterna och kommunerna. Beträffande rådets sammansättning och organisation har kommittén icke haft något att erinra mot kommunlånesakkunnigas förslag men har uttalat, att det i första hand borde ankomma på kommunförbunden själva att finna de lämpligaste formerna för sin samverkan på detta område.

Yttranden.

Över investeringskommitténs förslag, såvitt rör den kommunala investeringsverksamheten, ha efter remiss yttranden avgivits av *fullmäktige i riksbanken, fullmäktige i riksgäldskontoret, statskontoret, Svenska stadsförbundets finansråd och Svenska landskommunernas förbund*.

Kommitténs förslag har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av alla remissorganen utom Svenska stadsförbundets finansråd.

Fullmäktige i riksbanken ha erinrat om att fullmäktige vid olika tillfällen understrukit vikten av att icke endast statens utan också kommunernas investeringar i ett högkonjunkurläge bestridas av löpande inkomster och icke finansieras lånevägen. Fullmäktige ha framhållit angelägenheten av att bestämmelser av föreslagen innebörd snarast möjligt utfärdas.

Fullmäktige i riksgäldskontoret (majoriteten) ha framhållit, att det med hänsyn till den krympning av för statens och kommunernas upplåning i marknaden disponibla medel, som inträtt och för överskådlig tid kan väntas komma att bestå, vore uppenbart nödvändigt, att även kommunerna iakttaga stor återhållsamhet i fråga om investeringar av olika slag.

Fullmäktige ha förutsatt, att de bestämmelser för lånegranskningen inom finansdepartementet, som kunde komma att utarbetas med ledning av de av kommittén angivna riktlinjerna, skulle möjliggöra ett tillbörligt hänsynstagande till de olika kommunernas speciella förhållanden, särskilt i vad avser möjligheterna att finansiera investeringar med kommunskattemedel.

En ledamot av riksgäldsfullmäktige, herr *W. Svensson i Ljungskile*, har ansett bärande skäl icke föreligga för en hårdare kontroll över kommunernas upplåning än som gällande ordning redan medger och ej heller för inträttandet av flera kontrollerande instanser än som redan finnas.

Statskontoret har uttalat, att en omläggning av den kommunala lånefinansieringen enligt de av kommittén förordade riktlinjerna för den kommunala lånefinansieringen vore önskvärd eller i vissa fall torde kunna leda till en ändamålsenlig begränsning av den kommunala investeringsverksamheten.

Majoriteten inom svenska stadsförbundets finansråd har i väsentliga delar ställt sig avvisande mot en utformning av lånekontrollen för närvarande i anslutning till de av investeringskommittén föreslagna riktlinjerna. I sitt yttrande har rådet inledningsvis framhållit, att kommittén, däri kommunal erfarenhet icke varit representerad, icke verkställt någon utredning eller framlagt något material till belysande av den inverkan förslagets genomförande komme att medföra för den kommunala uttaxeringen. Utan närmare utredning härom vore det omöjligt att taga ställning till förslaget i denna väsentliga del. Då kommittén icke varit beredd att avgiva något fullständigt förslag om formerna för den framtida investeringskontrollen, saknades möjlighet till den överblick över investeringskontrollens reglering, som vore önskvärd. Redan av detta skäl syntes otillfredsställande, att ur det ännu icke utformade systemet utbryta den kommunala detaljen.

Ur allmänna synpunkter har finansrådet vidare erinrat, att staten redan genom byggnadsregleringen hade i sin hand ett kraftigt verkande instrument för begränsning av de kommunala investeringarna och ifrågasatt, huruvida icke kommittéförslaget inneburit en onödig påbyggnad av investeringskontrollen. Finansrådet har vidare anfört följande.

I följd av byggnadsregleringen ha hittills under senare år de kommunala investeringarna på olika områden av verksamhetsfältet blivit väsentligt inskränkta, så att eljest av utvecklingen påkallade företag måst antingen uppskjutas eller ock begränsas till mindre omfattning än som varit önskvärdt. För närvarande föreligger därför ute i kommunerna ett uppdämt byggnadsbehov. Kommittén synes mena, att den nu levande generationen kommun medlemmar i allt väsentligt skulle påtaga sig kostnaderna både för återställande av investeringsbalansen och för nya investeringar. Detta måste

dock bliva alltför betungande. Allt talar för att en tillämpning av den av kommittén förordade principen i stället kommer att medföra en till sina verkningar svårartad standardförsämring för kommunerna. Särskilt gäller detta de större städerna.

Härtill kommer, att förslaget realiserande skulle föranleda betydande skattestegringar vid en tidpunkt, då städerna måste räkna med att som följd av ortsavdragsreformen, löneökningar och stegrade kostnader väsentligt höja uttaxeringen.

Den föreslagna omläggningen av riktlinjerna för finansieringen av kommunala investeringar skulle enligt finansrådets mening med all sannolikhet verka i viss grad hämmande på investeringsverksamheten. Därvid borde dock uppmärksammas, att den hämmande effekten bleve mindre i kommuner med relativt större skattekraft än i ekonomiskt svagare ställda kommuner.

Finansrådet har icke velat närmare uttala sig om storleken av en normerad procentsats för skattefinansieringen av olika företag, men ifrågasatt, om det kunde vara riktigt att för den kommunala investeringssektorn tillämpa enahanda procenttal som för den statliga, bland annat med hänsyn till den dominerande storleksordning som de kommunala investeringarna på socialvårdsområdet hade. För kommunalt betraktelsesätt syntes det även främmande att ställa hårdare krav på skattefinansiering för sociala inrättningar än för förvaltningsbyggnader. Även förslaget om 100 procents avskrivning av kostnaderna för gatuarbeten m. m. kunde få ofördelaktiga verkningar. Alldeles oavsett olikheterna mellan den statliga och kommunala investeringsverksamheten vore de föreslagna procentsatserna enligt finansrådets förmenande orimligt höga.

Beträffande tanken på investeringsplaner inom det kommunala området har finansrådet tillstyrkt, att till kommunerna riktades en anmodan att om möjligt så planera fullgörandet av underställningsskyldigheten, att varje kommun för vart år ungefär samtidigt insände lånetillståndsansökningar och uppgifter om förefintliga investeringsplaner. Det har emellertid påpekats att kommunerna ofta nödgades splittra sina ansökningar till skilda tider, varför önskemålet om samtidig prövning av en kommuns investeringslån endast i begränsad omfattning torde kunna tillgodoses.

Slutligen har finansrådet framhållit, att rådet för sin del vore fullt på det klara med att städerna under högkonjunkturläge i större utsträckning än eljest borde söka finansiera sina utgifter med skattemedel. Finansrådet har heller icke bortsett från att situationer kunde uppstå, som påkallade extraordinära åtgärder för åstadkommande av samhällsekonomisk balans. Skulle emellertid den samhällsekonomiska situationen kräva ett förnyat överbäggande av åtgärder liknande de nu ifrågasatta vore finansrådet dock självfallet villigt att lämna sin medverkan vid utarbetande av riktlinjer för den framtida kommunala lånepolitiken.

Ledamoten av finansrådet, herr *Lundgren i Umeå*, har i särskilt yttrande liksom majoriteten framhållit vissa svårigheter med investeringskommitténs förslag men i väsentliga delar uttalat sin anslutning till detsamma. Därvid har bland annat anförts, att en begränsning av den kommunala upplåningen

kunde anses innebära en form av tvångssparande. Skattefinansieringskravet borde dock differentieras så, att större krav ställdes på de starkare än på de svagare kommunerna. Effekten kunde härigenom bliva densamma i kommuner med olika skattekraft. Förslaget om ett gemensamt finansråd — varom majoriteten icke gjort något uttalande — har tillstyrkts av herr Lundgren.

Svenska landskommunernas förbund har uttalat, att det icke torde finnas något effektivare medel att dämpa den kommunala investeringsverksamheten under en högkonjunktur än att uppställa vissa krav på direkt finansiering av viss kostnadsdel genom skattemedel. Det har emellertid framhållits att det icke vore möjligt att röra sig med för olika konjunkturlägen avpassade skalor för självfinansieringen. Den ekonomiska bärkraften varierade mycket i olika kommuner, det oundgängliga investeringsbehovet likaså. Det måste också klarläggas vilken roll den kommunala fondbildningen skulle spela i detta självfinansieringssystem. Kommunerna måste i mycket god tid varskos om huvudgrunderna i ett sådant system, innan det kunde börja tillämpas, och över huvud taget måste det bli fråga om att försiktigt pröva sig fram.

Beträffande uppläggandet av investeringsplaner har förbundet uttalat att det för landskommunerna i allmänhet icke kunde bli nödvändigt med några vidlyftiga investeringsliggare. Det borde med relativt enkla medel bli möjligt att vid varje tidpunkt ha överblick över olika överskådliga investeringsobjekt och turordningen dem emellan.

Förbundet har slutligen rörande det föreslagna finansrådets organisation framfört den tanken, att det vore naturligt att föredraganden i lånetillståndsärenden inom finansdepartementet också bleve föredragande inom finansrådet. På kommunförbunden skulle därvid falla endast kostnaderna för den eller de ledamöter, som respektive förbund utsett. Den främsta fördelen med en sådan anordning skulle dock vara, att en snabbare behandling av ärendena vunnes.

Departementschefen.

Investeringskommitténs förslag åsyftar att i nuvarande läge få kommunerna att i likhet med staten begränsa sina anspråk på kapitalmarknaden. Det främsta medlet skulle härvid vara en sådan tillämpning av den hos Kungl. Maj:t lagda lånetillståndsprövningen, att vissa kommunala investeringar skulle till viss del omedelbart finansieras med skattemedel. Som en utgångspunkt har kommittén därvid tagit de regler, som under senare år upprätthållits beträffande den statliga investeringsverksamheten. Dessa regler ha i huvudsak inneburit, att av kostnaden för förvaltningsbyggnader omedelbart med löpande inkomster avskrivits 25 procent, och av kostnaderna för sjukhus, sociala inrättningar och liknande anläggningar omedelbart avskrivits 50 procent. Storleken av dessa grundavskrivningar borde enligt kommitténs uppfattning variera efter konjunkturerna. Kommittén ifråga-

sätter att kostnaderna för gatuarbeten m. m. i ett högkonjunkturläge skola i sin helhet bestridas av skattemedel. Även vid de kommunala affärsverken borde eftersträvas ökad självfinansiering av investeringar.

Uppställande av liknande krav för lånetillstånden skulle enligt vad kommittén uttalar även kunna medföra en begränsning av kommunernas investeringar under högkonjunkturen. För överläggningar med kommunerna om hithörande, ofta ömtåliga problem förordar kommittén upprättande av ett för kommunerna gemensamt finansråd.

De myndigheter, som hörts över förslaget, ha ansett behov av åtgärder i det av kommittén angivna syftet föreligga. Fullmäktige i riksbanken ha särskilt understrukit angelägenheten av att bestämmelser av föreslagen innebörd snarast möjligt utfärdas. Av de kommunala förbunden har svenska landskommunernas förbund anslutit sig till förslagets allmänna linje, medan majoriteten inom svenska stadsförbundets finansråd, vilken representerar storstäderna, anfört starka betänkligheter mot förslaget. Finansrådet vore dock villigt medverka vid utarbetande av riktlinjer för den framtida kommunala lånepolitiken, om den samhällsekonomiska situationen skulle kräva ett förnyat överbäggande av åtgärder liknande de nu ifrågasatta.

Jag delar kommitténs och våra penningvårdande myndigheters uppfattning om behovet av åtgärder av sådan art, som kommittén föreslagit. Möjligt är även att erfarenheterna av dylika åtgärder kunna bli så gynnsamma att kravet på byggnadstillstånd för kommunernas del skulle kunna efter sättas, även om förhållandena icke skulle medgiva ett slopande av byggnadsregleringen i övrigt.

Lånetillståndsprövningen ankommer enligt kommunallagarna på Kungl. Maj:t, varför synpunkter av förevarande art därvid skulle kunna beaktas. Jag finner likväl frågan om en allmän övergång till ett med det statliga likartat system för grundavskrivningar vid de kommunala investeringarna vara av sådan vikt i samhällslivet att riksdagen bör erhålla möjlighet att ge sin mening till känna. Spörsmålet är emellertid betydligt mera komplicerat på det kommunala området än för statsbudgetens del både på grund av kommunernas växlande ekonomiska bärkraft och de mycket starka variationer, som särskilt för små kommuner kunna föreligga mellan investeringarnas omfattning under olika år. Uppenbarligen måste vid tillämpningen betydande hänsyn härtill tagas, och jag kan förstå den betänksamhet, som från kommunalt håll har kommit till synes inför de allmänna riktlinjer kommittén framlagt. Då dessa icke innefatta något definitivt förslag, har man fruktat för de konsekvenser förslaget kunde medföra, särskilt i fråga om höjningar i det kommunala skattetrycket. Jag har för avsikt att i samråd med de kommunala förbunden närmare utreda, huru åtgärderna skola utformas beträffande kommuner med olika skattetryck och ekonomisk struktur samt beträffande vilka slag av investeringar omedelbara grundavskrivningar rimligen kunna ifrågakomma.

Därest icke från riksdagens sida väsentliga erinringar göras mot att åtgärder i det angivna syftet vidtagas, avser jag att förordas att Kungl. Maj:t

vid lånetillståndsprövningen beaktar ifrågavarande synpunkter. Det säger sig självt att kommunerna böra i god tid få klart för sig huvudgrunderna för systemet och att Kungl. Maj:t även vid tillämpningen bör gå försiktigt fram.

Beträffande frågan om ett för kommunerna gemensamt finansråd torde det till en början böra ankomma på förbunden själva att taga ståndpunkt till de enligt deras mening lämpligaste organisations- och arbetsformerna. I den mån medelsanvisning för ändamålet blir erforderlig för statens del, torde jag framdeles få anmäla förslag härtill.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Otto Winther.

Bihang A.

Specifikation av inkomsterna å driftbudgeten.

	Kronor	Kronor
A. Egentliga statsinkomster.		
I. Skatter:		
1. Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:		
a. Skatt å inkomst och förmögenhet m. m., <i>bevillning</i>	3 100 000 000	
b. Kupongskatt, <i>bevillning</i>	3 500 000	
c. Utskiftningskatt och ersättningskatt, <i>bevillning</i>	1 000 000	
d. Skogsvårdsavgifter, <i>bevillning</i> ..	4 600 000	
e. Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, <i>bevillning</i>	200 000	
f. Arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt, <i>bevillning</i> .	55 000 000	
g. Lotterivinstskatt, <i>bevillning</i> ...	29 000 000	
h. Omsättnings- och expeditiönsstämplor m. m., <i>bevillning</i>	50 000 000	3 243 300 000
2. Automobilskattemedel:		
a. Fordonsskatt, <i>bevillning</i>	110 000 000	
b. Bensinskatt, <i>bevillning</i>	250 000 000	360 000 000
3. Tullar och acciser:		
a. Tullmedel, <i>bevillning</i>	330 000 000	
b. Varuskatt, <i>bevillning</i>	190 000 000	
c. Accis å margarin och vissa andra fettvaror, <i>bevillning</i>	4 000 000	
d. Skatt å kaffe, <i>bevillning</i>	15 000 000	
e. Tobaksskatt, <i>bevillning</i>	500 000 000	
f. Brännvinstillverkningskatt, <i>bevillning</i>	21 000 000	
g. Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag, <i>bevillning</i> ...	17 000 000	
h. Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag, <i>bevillning</i> ..	29 000 000	
i. Omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, <i>bevillning</i> .	560 000 000	
j. Omsättnings- och utskänkningskatt å vin, <i>bevillning</i>	40 000 000	
k. Maltdrycksskatt, <i>bevillning</i>	73 000 000	
l. Skatt å läskedrycker, <i>bevillning</i>	35 000 000	
m. Statlig nöjesskatt, <i>bevillning</i> ...	40 000 000	
n. Skatt å elektrisk kraft, <i>bevillning</i>	45 000 000	
o. Tillfällig automobilskatt, <i>bevillning</i>	105 000 000	2 004 000 000
		5 607 300 000

	Kronor	Kronor
II. Uppbörd i statens verksamhet:		
1. Vattendomstolsavgifter	50 000	
2. Inkomster vid fångvården	1 100 000	
3. Inkomster vid sjökartverket.....	200 000	
4. Bidrag till riksförsäkringsanstalten och försäkringsrådet.....	5 200 000	
5. Bidrag till pensionsstyrelsen	125 000	
6. Inkomster vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.....	325 000	
7. Inkomster vid statens geotekniska institut	325 000	
8. Förrättningsavgifter vid statens bilinspektion ..	1 500 000	
9. Inkomster vid väg- och vattenbyggnadsverket .	500 000	
10. Avgifter för registrering av motorfordon	2 300 000	
11. Inkomster vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	1 600 000	
12. Bidrag till statens bränslekontrollerande verksamhet	25 000	
13. Inkomster vid länsarkitektorganisationen	850 000	
14. Avgifter för kontroll å handeln med skattefri sprit m. m.....	41 000	
15. Inkomst av myntning och justering.....	5 000 000	
16. Kontrollstämpelmedel	650 000	
17. Bidrag till bank- och fondinspektionen	250 000	
18. Bidrag till sparbanksinspektionen	200 000	
19. Bidrag för tillsyn över sparbankerna	275 000	
20. Inkomster vid tandläkarhögskolorna	20 000	
21. Avgifter för granskning av biografbilder	270 000	
22. Inkomster vid lantbruksnämnderna	1 000 000	
23. Inkomster vid statens veterinärmedicinska anstalt	525 000	
24. Inkomster vid statens centrala frökontrollanstalt ..	900 000	
25. Inkomster vid statens lantbrukskemiska kontrollanstalt	225 000	
26. Inkomster vid lantmäteriväsendet	4 600 000	
27. Inkomster vid rikets allmänna kartverk	460 000	
28. Avgifter för statskontroll å krigsmaterieltillverkningen	20 000	
29. Inkomster vid statens provningsanstalt	1 300 000	
30. Inkomster vid flygtekniska försöksanstalten ...	1 350 000	
31. Fyr- och båkmedel	4 500 000	
32. Lotspenningar	6 000 000	
33. Inkomster vid statens skeppsprovninganstalt ..	325 000	
34. Patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter	4 700 000	
35. Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register	275 000	
36. Bidrag till försäkringsinspektionen	425 000	
37. Inkomster vid statens tvångsarbets- och alkoholistanstalter	315 000	
38. Inkomster vid statens bakteriologiska laboratorium	1 375 000	

	Kronor	Kronor
39. Inkomster vid statens rättskemiska laboratorium	200 000	
40. Inkomster vid statens farmaceutiska laboratorium	70 000	
41. Inkomster vid statens sinnessjukhus.....	23 000 000	
42. Inkomster vid statens skol- och yrkeshem på Salbohed och i Vänersborg.....	90 000	
43. Inkomster vid statens anstalt för fallandesjuka	275 000	
44. Inkomster vid statens institut för folkhälsan ..	275 000	
45. Inkomster vid karolinska sjukhuset	9 500 000	
46. Inkomster vid serafimerlasarettet	3 800 000	86 311 000
III. Folkpensionsavgifter		145 000 000
IV. Diverse inkomster:		
1. Bötesmedel	7 000 000	
2. Totalisatormedel	7 500 000	
3. Tipsmedel	43 000 000	
4. Lotterimedel	80 000 000	
5. Övriga diverse inkomster	4 000 000	141 500 000
		5 980 111 000
B. Inkomster av statens kapitalfonder.		
I. Statens affärsverksfonder:		
1. Postverket, bevilning	40 000 000	
2. Telegrafverket.....	65 000 000	
3. Statens järnvägar.....	35 000 000	
4. Statens vattenfallsverk	45 000 000	
5. Domänverket	40 000 000	225 000 000
II. Riksbanksfonden		15 000 000
III. Statens allmänna fastighetsfond:		
1. Slottsbyggnadernas delfond	1 000	
2. Fångvårdsstyrelsens »	345 000	
3. Beskickningsfastigheternas »	445 000	
4. Byggnadsstyrelsens »	10 627 000	
5. Generaltullstyrelsens »	105 000	
6. Uppsala universitets »	190 000	
7. Lunds universitets »	310 000	
8. Lotsstyrelsens »	55 000	
9. Medicinalstyrelsens »	1 925 000	
10. Karolinska sjukhusets »	335 000	14 338 000
IV. Försvarets fonder:		
1. Försvarets fastighetsfond	20 350 000	
2. Försvarets fabriksfond	1 750 000	22 100 000
V. Statens ullaåningsfonder:		
1. Värnpliktslånefonden	100	
2. Statens bostadslånefond	45 000	
3. Lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby	10 000	

	Kronor	Kronor
4. Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer.....	7 700 000	
5. Lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadslignande samhällen	175 000	
6. Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden	1 100 000	
7. Lånefonden för bostadsbyggande	10 200 000	
8. Lånefonden för lantarbetarbostäder.....	1 000	
9. Statens bosättningslånefond	1 800 000	
10. Lånefonden för anskaffning av motorvagnar m. m. åt enskilda järnvägar	1 000	
11. Vattenkraftslånefonden	140 000	
12. Luftfartslånefonden	500 000	
13. Tullverkets båtlånefond	1 500	
14. Statens lånefond för universitetsstudier	25 000	
15. Allmänna studielånefonden	65 000	
16. Statens lånefond för hästavelns befrämjande ..	100	
17. Statens kaninavelslånefond	100	
18. Gödselvärdslånefonden.....	10 000	
19. Statens kalkbrukslånefond	5 000	
20. Statens fruktodlingslånefond.....	100	
21. Jordbrukets lagerhusfond.....	230 000	
22. Statens mejerilånefond	5 000	
23. Jordbrukets maskinlånefond.....	800 000	
24. Spannmålskreditfonden	100	
25. Statens sekundärlånefond för jordbrukare	400 000	
26. Statens slakterilånefond	3 000	
27. Kraftledningslånefonden	120 000	
28. Elektrifieringslånefonden	100	
29. Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift	100	
30. Egnahemslånefonden	7 500 000	
31. Arrendelånefonden	100	
32. Arbetarsmåbrukslånefonden	100	
33. Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond	1 000	
34. Kolonisternas kreaturs- och redskapslånefond ..	100	
35. Kronotorparnas inventarielånefond.....	100	
36. Statens avdikningslånefond	1 400 000	
37. Täckdikningslånefonden	80 000	
38. Bevattningslånefonden	5 000	
39. Allmänna nyodlingsfonden	100	
40. Fiskerilånefonden	145 000	
41. Statens fiskredskapslånefond	100	
42. Kommunskogslånefonden.....	1 000	
43. Virkesmätningslånefonden	100	
44. Skogsväglånefonden.....	1 000	
45. Statens skogslånefond.....	100	
46. Lånefonden för insamling av skogsfrö	100	
47. Hemslöjdslånefonden	120 000	

	Kronor	Kronor
48. Industrilånefonden	15 000	
49. Statens hantverkslånefond	50 000	
50. Fonden för hantverks- och småindustrikredit..	15 000	
51. Rederilånefonden	100	
52. Statens lånefond för den mindre skeppsfarten	20 000	
53. Statens sekundärlånefond för rederinäringen ..	60 000	
54. Lotsverkets båtlånefond.....	110 000	32 861 200
VI. Fonden för låneunderstöd:		
1. Bostadsstyrelsens delfond	820 000	
2. Statskontorets delfond	17 400 000	
3. Lantbruksstyrelsens delfond	5 000	
4. Riksbankens delfond	585 000	
5. Riksgäldskontorets delfond	1 265 000	20 075 000
VII. Fonden för statens aktier		40 000 000
VIII. Statens pensionsfonder:		
1. Folkpensioneringsfonden	26 000 000	
2. Civila tjänstepensionsfonden	1 065 000	
3. Militära tjänstepensionsfonden	140 000	
4. Allmänna familjepensionsfonden	2 925 000	
5. Statens pensionsanstalts pensionsfond.....	5 760 000	
6. Pensionsfonden för vissa riksdagens verk.....	20 000	35 910 000
IX. Diverse kapitalfonder:		
1. Fonden för kreditgivning till utlandet	18 000 000	
2. Övriga diverse kapitalfonder.....	5 000 000	23 000 000
		428 284 200
Summa		6 408 395 200

**Förslag till
investeringsstater för budgetåret 1951/52.**

I. Statens affärsverksfonder.

A. Postverkets fond.

Avskrivningsmedel inom fonden	3 300 000	Summa investeringsanslag.	5 000 000
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	<u>1 699 000</u>		
	5 000 000		<u>5 000 000</u>

B. Telegrafverkets fond.

Avskrivningsmedel från riksstaten	2 000 000	Summa investeringsanslag.	171 531 000
Avskrivningsmedel inom fonden	101 000 000		
Övriga kapitalmedel	1 300 000		
Investeringsbemyndigande.	<u>67 231 000</u>		
	171 531 000		<u>171 531 000</u>

C. Statens järnvägars fond.

Avskrivningsmedel från riksstaten	2 678 900	Summa investeringsanslag.	155 725 000
Avskrivningsmedel inom fonden	123 000 000		
Övriga kapitalmedel	181 900		
Investeringsbemyndigande.	<u>29 864 200</u>		
	155 725 000		<u>155 725 000</u>

D. Statens vattenfallsverks fond.

Avskrivningsmedel inom fonden	35 000 000	Summa investeringsanslag.	134 100 000
Övriga kapitalmedel	100 000		
Investeringsbemyndigande.	<u>99 000 000</u>		
	134 100 000		<u>134 100 000</u>

E. Domänverkets fond.

Avskrivningsmedel inom fonden	300 000	Summa investeringsanslag.	931 200
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	<u>630 200</u>		
	931 200		<u>931 200</u>

II. Luftfartsfonden.

Avskrivningsmedel inom fonden	435 000	Summa investeringsanslag.	402 000
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	— 34 000		
	<u>402 000</u>		<u>402 000</u>

III. Statens allmänna fastighetsfond.

Avskrivningsmedel från riksstaten	23 922 900	Summa investeringsanslag.	43 293 200
Avskrivningsmedel inom fonden	5 630 000		
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	13 739 300		
	<u>43 293 200</u>		<u>43 293 200</u>

IV. Försvarets fonder.**A. Försvarets fastighetsfond.**

Avskrivningsmedel från riksstaten	53 235 000	Summa investeringsanslag.	71 265 000
Avskrivningsmedel inom fonden	8 957 000		
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	9 072 000		
	<u>71 265 000</u>		<u>71 265 000</u>

B. Försvarets fabriksfond.

Avskrivningsmedel inom fonden	2 500 000	Summa investeringsanslag .	1 250 000
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	— 1 251 000		
	<u>1 250 000</u>		<u>1 250 000</u>

V. Statens utlåningsfonder.**Värnpliktslånefonden.**

Avskrivningsmedel från riksstaten	200 000	Investeringsanslag	200 000
--	---------	--------------------------	---------

Lånefonden för bostadsbyggande.

Avskrivningsmedel från riksstaten	66 250 000	Investeringsanslag	265 000 000
Investeringsbemyndigande.	198 750 000		
	<u>265 000 000</u>		<u>265 000 000</u>

Statens bosättningslånefond.

Investeringsbemyndigande..	100	Investeringsanslag	100
----------------------------	-----	--------------------------	-----

Statens lånefond för universitetsstudier.

Avskrivningsmedel från riksstaten	2 500 000	Investeringsanslag	2 500 000
--	-----------	--------------------------	-----------

Allmänna studielånefonden.

Avskrivningsmedel från riksstaten	3 500 000	Investeringsanslag	3 500 000
--	-----------	--------------------------	-----------

Jordbrukets lagerhusfond.

Investeringsbemyndigande.	1 500 000	Investeringsanslag	1 500 000
---------------------------	-----------	--------------------------	-----------

Jordbrukets maskinlånefond.

Investeringsbemyndigande.	1 000 000	Investeringsanslag	1 000 000
---------------------------	-----------	--------------------------	-----------

Kronotorparnas inventarielånefond.

Avskrivningsmedel från riksstaten.....	50 000	Investeringsanslag	50 000
---	--------	--------------------------	--------

Fiskerilånefonden.

Avskrivningsmedel från riksstaten.....	250 000	Investeringsanslag	1 000 000
Investeringsbemyndigande.	750 000		
	<u>1 000 000</u>		<u>1 000 000</u>

Lotsverkets båtlånefond.

Investeringsbemyndigande.	500 000	Investeringsanslag	500 000
Summa investeringsbemyndiganden för statens utlåningsfonder	202 500 100		

VI. Fonden för låneunderstöd.

Avskrivningsmedel från riksstaten	4 350 000	Summa investeringsanslag.	16 000 100
Övriga kapitalmedel	16 460 000		
Investeringsbemyndigande.	— 4 809 900		
	<u>16 000 100</u>		<u>16 000 100</u>

VII. Fonden för statens aktier.

Övriga kapitalmedel.....	1 000	Summa investeringsanslag..	75 000 000
Investeringsbemyndigande.	74 999 000		
	<u>75 000 000</u>		<u>75 000 000</u>

VIII. Fonden för förlag till statsverket.

Avskrivningsmedel inom fonden	1 000 000	Summa investeringsanslag..	56 850 000
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	55 849 000		
	<u>56 850 000</u>		<u>56 850 000</u>

IX. Diverse kapitalfonder.**A. Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond.**

Avskrivningsmedel från		Summa investeringsanslag.	34 100 000
riksstaten	2 175 000		
Avskrivningsmedel inom			
fonden	5 400 000		
Övriga kapitalmedel	100 000		
Investeringsbemyndigande.	26 425 000		
	<u>34 100 000</u>		<u>34 100 000</u>

B. Statens reproduktionsanstalts fond.

Avskrivningsmedel inom		Summa investeringsanslag.	162 000
fonden	110 000		
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	51 000		
	<u>162 000</u>		<u>162 000</u>

Säger beträffande samtliga investeringsstater för:

Avskrivningsmedel från		Summa investeringsanslag	1 040 859 600
riksstaten	161 111 800		
Avskrivningsmedel inom			
fonden	286 632 000		
Övriga kapitalmedel	18 150 900		
Investeringsbemyndigande	574 964 900		
	<u>1 040 859 600</u>		<u>1 040 859 600</u>

Driftbudgeten för

Inkomster.

	Statsverks- propositionen Milj. kr.	Senare ändringar Milj. kr.	Summa Milj. kr.
<i>A. Egentliga statsinkomster:</i>			
I. Skatter	4 942·3	+ 665·0	5 607·3
II. Uppbörd i statens verksamhet.....	87·3	— 1·0	86·3
III. Folkpensionsavgifter	145·0	—	145·0
IV. Diverse inkomster	141·5	—	141·5
Säger	5 316·1	+ 664·0	5 980·1
<i>B. Inkomster av statens kapitalfonder:</i>			
I. Statens affärsverksfonder	190·0	+ 35·0	225·0
II. Riksbanksfonden	15·0	—	15·0
III. Statens allmänna fastighetsfond	14·3	—	14·3
IV. Försvarets fonder	22·1	—	22·1
V. Statens utlåningsfonder.....	32·9	—	32·9
VI. Fonden för låneunderstöd	20·1	—	20·1
VII. Fonden för statens aktier.....	40·0	—	40·0
VIII. Statens pensionsfonder	35·9	—	35·9
IX. Diverse kapitalfonder	23·0	—	23·0
Säger	393·3	+ 35·0	428·3
Säger för inkomster å driftbudgeten	5 709·4	+ 699·0	6 408·4
Summa	5 709·4		6 408·4

Bilaga.

budgetåret 1951/52.

Utgifter.

	Statsverks- propositionen Milj. kr.	Senare ändringar Milj. kr.	Summa Milj. kr.
A. Egentliga statsutgifter:			
I. Kungl. hov- och slottsstaterna	2·6	—	2·6
II. Justitiedepartementet	41·3	—	41·3
III. Utrikesdepartementet	32·8	— 0·5	32·3
IV. Försvarsdepartementet	1 051·6	+ 128·0	1 179·6
V. Socialdepartementet	1 562·7	+ 65·7	1 628·4
VI. Kommunikationsdepartementet	410·7	+ 1·7	412·4
VII. Finansdepartementet	164·6	+ 1·0	165·6
VIII. Ecklesiastikdepartementet	608·6	+ 3·2	611·8
IX. Jordbruksdepartementet	280·5	+ 70·7	351·2
X. Handelsdepartementet	81·0	+ 7·1	88·1
XI. Inrikesdepartementet	342·7	+ 3·1	345·8
XII. Civildepartementet	272·8	+ 123·3	396·1
XIII. Oförutsedda utgifter	1·0	—	1·0
XIV. Riksdagen och dess verk m. m.	11·0	+ 1·0	12·0
Säger	4 863·9	+ 404·3	5 268·2
B. Utgifter för statens kapitalfonder:			
I. Luftfartsfonden	6·4	—	6·4
II. Riksgäldsfonden	335·0	—	335·0
III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar	147·1	+ 14·0	161·1
IV. Avskrivning av oreglerade kapitalme- delsförluster	15·0	—	15·0
Säger	503·5	+ 14·0	517·5
Summa utgifter å driftbudgeten	5 367·4	+ 418·3	5 785·7
Beräknat överskott å statsregleringen att till- föras statens budgetutjämningsfond	342·0		622·7
Summa	5 709·4		6 408·4